ANUL II No. 56 | 6 Pagini 10 Pf. | Joi 27 August 1942

TRANSNISTRIA

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET TIRASPOL

GAZETA REDEȘTEPTARII NAȚIONALE A ROMANILOR DINTRE NISTRU ȘI BUG

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCUREȘTI Strada Sărindar 5-7-9

DAȚI PENTRU OSTAȘII DE PE FRONT

Apelul Doamnei Maria Mareșal Antonescu către femeia română

ROMANCE.

Armata noastră ne-a redat strămoșească mândrie și, înfruntând dușmanul, ne-a apărat pământul și viitorul.

Datoria noastră este nu numai de a-i cinsti vrednicia, dar și de a munci pentru ostașii noștri.

Soldatul nostru trebue să aibă o îmbrăcăminte călduroasă și să simtă în lupta și jertfa lui, nu numai ocrotirea Statului dar și căldura grijei noastre.

Pentru a ajuta Armata, Consiliul de Patronaj a hotărît ca în zilele de 29 și 30 August să adune orice fel de îmbrăcăminte pe care cei cu conștiința românească și grijă de propria lor casă o dăruesc pentru soldații noștri care luptă și ne apără.

ROMANCE,

In căminul vostru găsiți: căciuli, fanele, ciorapi, mănecuțe, fulare, pulovere, genunchiere, blănuri, mănuși, etc.

Pentru mulți, păstrarea lor în cămin, nu servește la nimic.

Aceleași lucruri pot acoperi trupul vrednicului nostru soldat.

In aceste haine dărulite, soldatul nostru va simți căldura Patriei și a sufletului vostru.

Strângeți din cămin orice îmbrăcăminte călduroasă.

Reparați-o, curățiți-o și fiți gata ca în zilele de 29 și 30 August să o dați Consiliului de Patronaj, care își va face datoria să o trimită Ostirei noastre.

Cu încredere deplină în sufletul de romînce și în dăruirea pe care de atâtea ori am încercat-o, chem din nou femeia română să ne ajute a ne împlini datoria noastră de femei, de mame și soții, față de viteji noștri.

Maria Mareșal Antonescu

CUM NE MÂNTUIM SUFLETUL

Ieșind Iisus cu ucenicii săi prin preajma Chesariei lui Filip, și mergând așa, stăteau de vorbă cu ei dându-le învățături sau ascultând vorbele lor. Incetul cu incetul, au început să se adune oamenii după ei, urmânduri. Atunci Iisus, întorcându-se și văzându-i, a chemat mulțimea la un loc cu ucenicii și a început să le grăiască.

„Oricine voește să vină după mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze. Că cine va voi să-și mântuiască sufletul, îl va pierde; iar cine va pierde sufletul său pentru mine și pentru evanghelie, acela îl va mântui".

Aceasta înseamnă, frate creștine că, pentru a-l urma pre Domnul, trebue să te lepezi de tine însuți. Adică, să te lapezi de atâtea lucruri — interese, legături, bucurii sau plăceri trecătoare și mărunte — cari te-ar împiedeca să umbli pe calea lui Iisus și să îndeplinești învățăturile și poruncile sale.

După cum nu poți sluji cu credință la doi stăpâni, tot așa nu poți urma deplin pe Christos dacă te trage în urmă un gând către altceva, un interes lăturalnic, o plăcere pe care ai vrea s'o ai sau o afacere lumească.

Sunt oameni, cari se gândesc mai întâiu să-și croiască o viață ușoară pentru sufletul lor, și să-l ferească de greutăți și de sbucium. Ei cred că dacă scapă de neplăceri și trăiesc în plăceri, și-au mântuit sufletul lor. Nu-i adevărat. Sufletul unora ca aceștia e pierdut, căci ei trăiesc în afara poruncilor creștine. Adică, voind să dobândească o viață plăcută, nită de îndatoririle creștinești și, astfel își pierd sufletul. Ei fac o socoteală greșită, care, în cele din urmă le pricinuește cea mai mare pagubă. Vorba proverbului românesc: „Scumpul mai mult păgubește".

Dar dacă oamenii își pierd acest fel de viață, jertfindu-o, pentru Christos și pentru Evanghelie, abia atunci își mântuiesc sufletul. Căci se leapădă de toate poftele ce-ar întina sufletul și inima și cugetul ca să trăiască cu adevărat creștinește.

De bună seamă, a-l urma pe Christos e mai greu decât a trăi de capul nostru, umblând numai după trai ușor, după plăcere și îndestularea noastră, fără a ne gândi la alții și la jertfa pe care ne-o cere Dumnezeu.

Să-l urmezi pe Mântuitorul e greu. Fiindcă trebue să te supui răbdării, să întâmpini suferințe, să jertfești pentru aproapele. Aceasta e crucea de care a vorbit Iisus mulțimii și ucenicilor. Dar ce înseamnă să înduri acestea într'o viață pământeană atât de scurtă, când în schimbul lor dobândești dincolo, în viață cea fără de sfârșit, adevărata fericire a sufletului tău?

Să nu uităm că după cuvintele de mai sus, Domnul a mai spus: „Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul? Ce-ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul lui"?

Intr'adevăr, dacă ți-ai pierdut sufletul, nu mai poți înfățișa nimic altceva în locul lui, în fața lui Dumnezeu. Ești gol și fără niciun preț. De aceea, iubite frate, deschide cu credință viața ta la glasul Mântuitorului și urmează-l fără șovăire și fără alte socoteli lăturalnice. Trăiește-ți creștinește viața aceasta pământească. Căci, ce e mai bine oare? O plăcere trecătoare, apoi o ispășire veșnică în fundul iadului? Sau o suferință trecătoare, apoi o bucurie veșnică în grădinile raiului?

Cumpănește bine, când alegi!

Pentru cel ce cumpănește după poruncile Domnului, nu e greu de ales. Acesta știe să băsculească binele de rău și să nu le amestece niciodată.

Dar, din nefericire, sunt atât de mulți cei cari nu cunosc cum se cuvine învățăturile Mântuitorului și nici nu se ostenesc să-și facă din ele îndreptar de viață. Tuturor acestora trebue să li se deschidă bine urechile și ochii, și să știe, că nu se poate cu jumătăți de măsură. Dacă suntem un popor creștin — și ne mândrim cu aceasta — avem și sfânta datorie să ne purtăm numai creștinește, adică să ne luăm crucea și să urmăm pe Iisus.

JERTFA DESROBIREI

Sângele ostașului român vărsat pe câmpiile Transnistriei, este jertfa cea mai sublimă ce se putea aduce întru desrobirea moldovenimii dintre Nistru și Bug, ramură din același trunchiu al Neamului românesc, ținută în crâncenă robie secole la rând.

Și această frântură de neam merita sublima jertfă cu atât mai mult, cu cât se afla în ghiara celei mai necruțătoare porniri de ură și nimicire, în ghiara care se întindea lacomă și amenințătoare peste însăși existența neamului întreg.

Credința noastră nestrămutată într'o dreptate care se ridica dincolo de puterea de înțelegere a omului, ne-a isbăvit de veșnica amenințare a colosului răsăritean, tocmai prin jertfa de sânge, pe care ostașul nou al Mareșalului n'a precupețit-o.

Toată rătăcirea care ne cuprinsese din cauza patimilor politice, s'a topit ușor la primul semnal de primejdie și „uniți în cuget și simțire", am pornit la lupta cea mare și grea a mântuirei noastre.

Și dacă am învins, e pentrucă am pornit la luptă căliți în dureri și suferinți, am pornit la luptă ca să ne apărăm existența și mai presus de toate, am plecat în vijelia focului pregătiți pentru orice jertfă, hotărîți să ne desrobim frații și părinții.

In drumul acesta lung și aspru, nimeni nu s'a oprit la jumătatea lui și fiecare fiu al țării și-a făcut datoria întreagă, pe front în prima linie, în fabrici și uzine ori pe câmpia însorită, dela un capăt la celălalt al țării.

Jertfa tuturor a fost aceiaș.

Bucuria ne este însă întreită, căci în afară de pierderile și răvășirea ce ni se adusese în 1940, am mai desrobit Transnistria, cu moldovenimea ei ce a știut să înfrunte toate vitregiile și ura de moarte a străinismului și să-și păstreze întreagă și curată obârșia și limba.

Transnistria de astăzi, își trăiește adevărata ei Istorie, sub fâlfâirea tricolorului românesc, iar hotarul României începe dela Bug și sfârșește la Tisa.

Românii transnistrieni s'au alăturat cauzei noastre comune din primele clipe și din primele clipe au înțeles că sunt una și aceiaș cu neamul întreg.

Deci jertfa desrobirei, jertfa ostașului român, trebuește prețuită în sensul drepturilor noastre istorice și etnice asupra meleagurilor dintre Nistru și Bug, iar prezența noastră în aceste părți răsăritene o permanență veșnică și nici decum vremelnică. Așa ne poruncesc Istoria, Voevozii și strămoșii.

DOMINTE TIMONU

ROMÂNII, STRĂVECHI COLONIZATORI IN RĂSĂRIT

In vechime, când populația globului nu se înmulțise, stepele erau puțin locuite, deoarece migrațiunile popoarelor distrugeau ușor încercările timide ale unor oameni întreprinzători, care îndrăzneau să-și închege traiul la răscruce de drumuri. Aceasta era soarta stepelor din Sud-Estul european de dincolo de Nistru și Nipru. Pe aici au trecut primele popoare, venind din leagănul omenirii — continentul Asiei, în peninsula Europa. Până târziu, în secolul al XVIII-lea, hoardele barbare hoinăreau în largul stepelor, fără să admită înfiripărea unei vieți permanente decât la marginea spațiului descoperit. La **marghine** — Ucraina, acest nume a rămas legat de ținuturile de stepă din Sud-Estul european, spațiul țării așa denumite varfind între o fâșie de pământ — hotar al slavilor și tendințele imperialiste ale unui stat de prea largă concepție a istoricului galițian Grusevski.

Stepele din Sud-Estul european nu au o populație care să le locuiască, fără întrerupere, din vechime și care să pretindă asupra lor datorită unei permanențe istorice. Totuși, ori de câte ori retragerea hoardelor barbare din stepe lăsa spațiul descoperit unei expansiș de colonizare a vecinilor, din două părți îndată pornea extinderea vitalității a două blocuri de popoare existente: acel nordic — slav, și acel apusean sau carpatic — românesc.

Sud-Estul european mai apropiat, astăzi locuit de urmașii direcți ai străvechii populații — Românii, a avut o strălucită civilizație încă în etatea neolitică și cea eneolitică. De la marea Egee până la Vistula și Bug — spune în marea lui „Istorie a Românilor", Nicolae Iorga — trăia neamul cel mare al Tracilor, dela care s'a moștenit întregul folklor al Sud-Estului european dar și denumirile unor fluvii-hotare — Nistru și Nipru, precum și a munților Carpați — blocul polarizator al vieții românești de mai târziu. Din stepe, s'au impus unei populații aericole, triburile cuceritoare ale Cimerienilor, de origine nesigură, dar în a căror nume de căpetenii tracismul este evident. Sub Sciți, ca și sub Sarmați se afirmă o inaintare tracică în stepe, spre Nipru, — **prima încercare de expansiune a blocului carpatic, în Răsărit.** O influență civilizatoare asupra acestor popoare au cetățile elenice care slabiesc legăturile lor încă din secolul al VII-lea î. H. Puterea de împotrivire a Tracilor getici se exercită chiar împotriva regatului traco-macedonean, când Lisimah diadohul Traciei ajunge să fie zdrobit și luat prizonier, în actualul Bugeac, de șeful național al Tracilor getici, Dromichaites. Marele precursor al Bizanțului Regele Pontului, Mitridate servește drept model șefului trac Boerebista, un promotor al expansiei spre Răsărit. Romanii vin să lupte pentru apărarea drumurilor și legătura celor două tărmuri, adriatic și pontic. Lupta Imparatului Domițian o continuă Traian. In războaiele sale împotriva conducătorului Dacilor, Decebal, un succesor al lui Boerebista și imitator al monarhiei romane. Caracterul colonizării romane în Dacia poartă un caracter militar. Dăinuirea elementului autohton este afară de discuție, dar lipsită de coeziune națională, prin dispariția aristocrației în luptele împotriva Romanilor, populația dacică se romanizează într'un răstimp destul de scurt.

Năvălirea Geților găsește aici o populație aproape închegată, care nu se lasă ușor înrâurită de barbari, retrăgându-se în clipele de primejdie în codri și cetatea Carpaților. Romanii lui Aurelian părăsesc Dacia în voia soartei. Intre Prut și Nistru se formează Gothia, dar Geții niciodată nu stăpânesc Dacia întreagă. Presiunea barbară din stepe ce se simte mai slab pe timpul Geților, sporește sub Huni, a căror rămășiță sunt Avarii.

„Dintre toate neamurile câte s'au așezat în Dacia, după retragerea legiunilor romane, niciunul nu are atâta însemnătate pentru istoria poporului nostru ca Slavii. Ei joacă în ținuturile dunărene — scrie profesorul Constantin C. Giurescu — rolul pe care l-au jucat în apus neamurile germanice... Suntem un popor romanic de coloratură slavă, după cum Francezii, Italienii, Spaniolii sunt popoare romanice de coloratură germanică. Reprezentăm tocmai prin aceasta o nuanță aparte, caracteristică, și o posibilitate de civilizație și cultură **unică**, în mijlocul marei familii romanice".

Constatările profesorului Giurescu sunt cu atât mai importante cu cât apropierea elementului daco-roman de cel slav înlesnește cu timpul o colonizare comună a stepelor din Sud-Estul european. Credem, abia atunci se consolidează viața în micile ținuturi de autonomie locală, precum sunt vechile „Câmpulungurî", Vrancea și Tighecîul.

Formarea și extinderea spre Kiev a noului stat slav are loc în secolul al IX-lea, în momentul când o forță barbară unică nu stăpânește stepele din Sud-Estul european. Odată cu aceasta, mai slabă ca număr, dar sub diferite forme pornește spre Răsărit și infiltrarea de expansiune a populației românești din blocul Carpatic. E vorba de Vlahi, Berladnici, Brodnici și Bolohoveni, care prezintă un interes deosebit pentru primele colonizări din stepe, aceștia fiind alături de Slavi, premergătorii Tătarilor.

Numele de **Vlah**, dat Românilor de către străini, provine — după părerea lui Al. Philippide („Originea Românilor") — dela vechea denumirea germană: **Welsch**-Roman. Radicalul cuvântului este **val** — a stăpâni, de unde provine cuvântul francez: Vallon, și cel polon: Wloch, care înseamnă: italian. Istoricul rus N. P. Barsov („Schița geografiei istorice ruse", Varșovia, 1885), consideră că cronicarii slavi deduc acest nume dela Romanii care strămtorau pe Slavi la Dunăre, — denumirea trecând apoi acelorași Romani — adică Romani. Pe la 1164, Nicetas Acominatos Komnenos, prihegit în Galiția, a fost prins pe granița acestei țări de Valahi, care dela 1222 sunt deseori amintiți în istorie.

In aceeași epocă apar **Berladnicii**, istoriografia rusă legând numele lor de târgul moldovenesc Bârladul. Dacă am crede „Diplomei Bârladene", un document din 1134, în Moldova, într'un principat al Bârladului domnea Kneazul Ivanco Rostislavovici, un urmaș al Domnitorilor ruși Riuricovici. B. Hașdeu publică acest document în ziarul „Traian" (Nr. 5 din 1868), într'o copie din arhiva tatălui său, Alexandru Hâjdeu, originalul nefiind cunoscut, iar pe baza unor particularități grafice și fonetice, slavistul Ion Bogdan o declară (în „Analele Academiei Române", din 1899) „Diploma" un falsificat. Unii din istoricii ruși, ca și faimosul Roesler, s'au pronunțat pentru acest document; totuși, același N. P. Barsov îl contestă. Berladul, ca și Tinutaracan de pe malul mării Azovului, erau localități mărginașe, unde își găseau adăpost fugarii și aventurierii, încât marele istoric rus, N. Karamzin („Istoria Statului Roșenesc" și „Dicționarul Enciclopedic Rus" ed. Brockhaus și Efron, Vol. 6, p. 542), s'a pronunțat pentru o simplă **poreclire** a Kneazului Ivanco — „Berladnicul", adică „vagabondul" și nu „al Bârladului". Ivanco domnea la Zvenigorod până la 1144, când poporul din Galiția l-a chemat acolo. Zdrobit de Kneazul Vladimirco, numai pentru un an pribeagul a venit la Bârlad, fugind apoi prin câmpie la Marele Kneaz Vsevolod, la Kiev. Cincisprezece ani Ivanco a colindat Curțile unor Domnitori mai puternici, luptând în armatele lor și fiind silit — după moartea protectorului său, Izlaslav, — să se refugieze la Tesalonic; acolo el a fost otrăvit, în acelaș an, sau în anul următor, la 1162. Il amintesc „Letopisețele Novgorodului, Kievului și altele. Probabil, Alexandru Hâjdeu căruia îi plăceau diferite mistificări istorice, folosindu-se de această **poreclă**, a alcătuit „Diploma" din 1134. Totuși, date fiind aceste împrejurări, este încontestabilă existența vechilor locuitori ai regiunii târgului Bârlad, populație asemănătoare cu celălalt element colonizator din stepe, Brodnicii.

Cuvântul slav **broditi** — înseamnă a vagabonda, iar **brodni** sunt niște cizme lungi. **Brodnicii** nu au nimic comun cu **vadulenii**, cuvântul **brod** însemnând **vad**. Această teorie a **vadulenilor** Donului a lansat-o încă istoricul rus Vasile Tatișcev (1686-1750), care a explicat, în opera sa „Istoria Roșenească", multe denumiri vechi prin experiența unor călatorii personale. N. Karamzin consideră pe Brodnici drept hâiduci și hoinari dintre Don și Volga, despre care vorbește misionarul olandez Wilhelm Rubruquis. Erau niște mercenari, constituiți în obște, asemănându-se celor căzăcești, — scrie istoricul S. M. Soloviov. „Letopisețul Ipatievski" amintește pe Brodnici la 1147, în lupta lui Sviatoslav împotriva Kievului și Cernigovului.

G. Bezviconi

(Continuare în pag. III-a)

GÂND și LOVĂ Românească

O LĂUDABILĂ ACTIVITATE A TEATRULUI NAȚIONAL DIN TIRASPOL

Din inițiativa d-lui Dominte Timonu, directorul Teatrului Național din Tiraspol, mai multe formațiuni ale celor mai serioase teatre din țară și din Capitală, au vizitat Transnistria, organizând o serie de spectacole dintre cele mai bune și mai reușite.

Populația românească din Tiraspol și din Odesa, a rămas viu impresionată de calitatea teatrului românesc, care ridică în ochii acestora însăși prestigiul artei noastre.

Pentru această populație, a fost primul contact care se ia cu arta propriu zis, deoarece regimul sovietic nu aducea decât propagandă tendențioasă și cu caracter politic în fiecare piesă sau film.

Teatrul românesc a avut un adânc ecou nu numai în sufletul populației românești care înțelege cu ușurință limba în care actorii români au jucat, ci chiar și în populația minoritară.

Prin aceste spectacole, d. Dominte Timonu, directorul Teatrului Național din Tiraspol, a imprimat un ritm viu vieții culturale din Transnistria și aceasta se poate deduce și din conținutul unei adrese oficiale primită din partea Direcțiunei Teatrului Național din Iași, în care se spune că: — „Cele trei spectacole date de Teatrul Național din Iași la Tiraspol au fost pentru noi un prilej de rară mulțumire sufletească. Reacțiile spontane și inteligente ale publicului ne-au dovedit că spectatorii transnistrieni au o remarcabilă vocație teatrală și cunosc destul de bine limba românească pentru a prinde toate nuanțele textului.

Teatrul Național din Tiraspol are deci terenul pregătit pentru o rodnică activitate culturală și națională.

Felul cum ați organizat spectacolele noastre ne dă certitudinea că veți ști să faceți din Teatrul dela Tiraspol o tribună de artă și de simțire românească".

Eforturile făcute în acest domeniu de d. Dominte Timonu, dacă au fost încununate de succes, mările merite revin d-lui prof. Gh. Alexianu, Guvernatorul Transnistriei, care a acordat cu multă înțelegere și bunăvoință tot sprijinul necesar.

Tuturor trupelor care au vizitat Transnistria, li s'a pus la dispoziție în mod gratuit sale Teatrului Național, de cele mai multe ori încartirurea și masa gratuit, iar în afară de aceste avantaje, nu s'a reținut nimănui taxe și impozite.

Pe lângă toate acestea, formațiunilor teatrale care au venit cu decoruri multe, li s'a pus la dispoziție și vagoane gratuit dela Tiraspol la Odesa, iar sumele realizate din vânzarea biletelor în R. K. K. S., au fost preschimbate în întregime în lei la cursul lor oficial.

În prezent Teatrul Național din Tiraspol și-a format o echipă proprie dintre actorii moldoveni dela fostul Teatru Moldovenesc de Stat, precum și câțiva actori angajați din țară, cu care teatrul intenționează să organizeze turnee prin toată Transnistria precum și în câteva orașe din Basarabia.

Trupa locală a pregătit două piese și mai are în studiu alte două comedii.

Activitatea ce se desfășoară la Teatrul Național din Tiraspol, din cele expuse, se poate deduce ușor că este dintre cele mai rodnice, lăsând impresia că în viitor această activitate va fi încununată de un deplin succes pentru arta românească pe meleagurile transnistriene.

ZORILE CULTURII TRANSNISTRIENE

In urma armelor cari au răscolit câmpiile răsăritene ucigând idei, preoți fanatici și slujitori inconștienți ai unui șubred cult materialist, semnul sacru al liniștii, se așterne chemat de razele vii, luminoase ale culturei fără opreliști.

Țesându-și începutul libertății lor, celor dintâi instrumente pentru modelarea sufletelor transnistriene, învățătorii ucrainieni cari urmează cursurile de limba română la Odesa, dovedesc odată cu desgustul pentru revolver, teroarea lui mascată și asasinatele N. K. V. D.-iste, încrederea în noua lor patrie care-i susține, reparându-le neforțat, conștiințele.

După ce mitraliere și bombe au ucis un regim politic luciferic, distrugând o armată a cărei tendin'ă agresivă era cucerirea întregii lumi libere și civilizate precum și transformarea ei într'un paradis sanguin, plăpânde prind să se arate la orizont zorile păcii, ale liniștii și ale culturii care scuturându-și greutatea agresivă a perfecționatei armuri proletare, își îndreaptă încrezătoare privirile către eliberatorii cătușelor sale.

Peste ogoarele forfecate de clănțănitul aspru al morții, peste scheletul satelor și orașelor, în urma valurilor de avioane cari s'au depărtat pe cer ca niște cocori metalici duhul calm al vieții a apărut din nou printre ruine, răspândindu-și dincolo de ziduri strălucirea palidă a unui alt început de viață.

Statul nostru care deține tutela tuturor pământuri transnistriene și-a trimis zilele trecute pe cel dintâi servitor al culturii sale, pe Ministrul Educației Naționale, într'o vizită la fața locului pentru o mai bună organizare și diriguire a refacerii spirituale a acestor ținuturi.

Profund impresionat de devotamentul și strădania cu care transnistrienii doresc o adaptare majoră la cultura noastră, d. ministru, Prof. Ion Petrovici a întârziat mai multe zile vizitând centrele și instituțiile de cultură din Odesa.

Mișcător de asemeni a fost momentul în care d-sa a găsit împrăștiați în bănci pe tinerii și bătrânii învățători transnistrieni care își apropiau ca niște elevi sârguincioși, cunoașterea limbii române, pe care o difuzau ulterior, cu convingere pe acele meleaguri.

Dar Universitatea din Odesa, unul dintre cele mai înalte foruri de cultură ale fostului stat sovietic, și-a mărturisit prin glasul profesorilor, decanilor și mai ales al rectorului ei, bucuria sinceră de a fi fost scăpată de teroarea inchizitorială și spirituală a nefericitului regim defunct.

Este, oficial, pentru înâia oară când elogiindu-se capacitatea și vitejia armatei române, de către profunzimea unor autentici conducători sufletești ai poporului rus, cari aparținuseră însă statului sovietic, se constată mulțumirea de a fi fost scăpați din cătușele tiraniei roșii.

Primirea călduroasă făcută d-lui profesor Ion Petrovici, care reprezenta în acea clipă guvernul român, ca și înălțătoarele — sincerele — cuvinte ale profesorului Ceasovnicov, rectorul Universității din Odesa, adresate ministrului Educației Naționale, slăvind vitejia și frumusețea faptei românești care a redat libertatea transnistrienilor, precum și vibranta dorință, acel mesagiu către universitățile românești — de a intra în legături științifice, culturale și de prietenie cu ele, sunt nepieritoare mărturii de simpatie ale unui popor înfrățit prin sânge, dealungul veacurilor.

Ernest Verzea

CONFERINȚE UNIVERSITARE LA CURSURILE DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ DIN TIRASPOL

In planul de educare a învățătorilor moldoveni din Transnistria, care urmează cursurile pregătitoare de cultură românească, pentru a deveni buni dascăli ai școalelor sătești, s'a prevăzut săptămânal, ca o complectare a cunoștințelor, anumite conferințe ținute de diferiți profesorii Universitari din Țară.

De data aceasta, viitorii învățători Transnistrieni, au avut fericita ocazie să facă cunoștință cu înalta filozofie religioasă a creștinismului nostru ortodox, datorită bunăvoinței preoților prof. Cicerone și Valeriu Iordăchescu.

Inainte de a trece la conferințele acestor cărturari universitari, trebue să amintim că preoții Profesori Cicerone și Valeriu Iordăchescu, și'au acumulat cunoștințele lor filozofice, din marea școală a genialului Kant.

Studiind la Berlin, frații prof. Iordăchescu, au la baza constructivismului teologic, nu numai sentimentul spiritual, ci și justiția realităților care se sprijină pe un suport moral, și pe echilibrul unei certitudini evanghelice.

La ora 10 dimineața, conferențiarii, au fost întâmpinați în sala Teatrului „Ștefan cel Mare" de cei 400 de învățători, în frunte cu d. prof. Universitar Bârsănescu. In ropotul aplauzelor d. prof. Bârsănescu, salută prezența prof. Cicerone și Valeriu Iordăchescu, după care a urmat conferința Pr. Prof. Cicerone Iordăchescu, despre „Filozofia Creștinilor".

După conferința Pr. Prof. C. Iordăchescu a mai venit Pr. Valeriu Iordăchescu tratând subiectul „Ce este lumea pentru noi".

Mai presus de toate conferința Pr. Prof. V. Iordăchescu, a stârnit în sufletele învățătorilor, curiozitatea de a cerceta adevărurile moral creștine precum și dorința de a-și îmbogăți cunoștințele dintr'o învățătură superioară.

După amiază conferențiarii au vizitat satul „Slobozia", unde au ținut să se convingă de activitatea misionară a foștilor studenți, în prezent preoți în Slobozia.

După ce s'a săvârșit un serviciu religios la Biserica Satului, pentru izbânda Regelui, a Mareșalului, a Guvernatorului și a armatei aliate, a vorbit Pr. V. Iordăchescu despre „Morala și eroismul armatei române".

S'au vizitat: Pretura, Căminul, Școala Țărănească și toate realizările românești din raionul Slobozia.

Conferențiarii au rămas pe deplin mulțumiți de felul cum au fost primiți de Pretorul raionului și s'au minunat de gândul moldovenilor de aici, care au în vorbirea lor slova cronicarului...

Răvaș transnistrian

Cu suflet bun și plin de bucurie,
Răvaș trimitem să zvonim în țară,
Că'n veci de veci în Marea Românie,
Suntem scăpați de viața cea amară.

In casa noastră a poposit sorocul
Ce-a ostoit năprasnica durere,
Și ne zâmbește azi blajin norocul,
Ce'n cugete ne toarnă mângâere.

Icoanele călcate sub călcâe,
Din pulberea de bombe's ridicate,
Sfintite cu aghiasmă și tămâe,
Și'n loc de mare cinste așezate.

Iar preotu'n biserică ne cântă,
Și'n limba mult dorită ne slujește,
Smeriți îngenunchem la Crucea Sfântă,
Și'n tihnă, ne'nchinăm pe românește.

Rugăm cu plecăciune Creatorul,
Să poarte'n veci pe culmi de biruință,
Pe Regele Mihai, Desrobitorul,
Ce ne-a legat c'o lege ș'o credință.

Theodor D. Caraman

Cărți noui

CARTE DE CONVERSAȚIE RUSO - ROMÂNĂ

A apărut recent o foarte importantă „Carte de conversație Ruso-Română". Alcătuită după principiul paralelismului, prin alăturarea textelor din cele două limbi, cartea aceasta cuprinde tot ceeace este necesar pentru familiarizarea populațiilor slave din provinciile desrobite cu elementele limbei române. Metoda aleasă este aceea a conversației practice, fără multe și inutile amănunte gramaticale, ci folosind vocabularul necesar și expresia uzuală pe care le reclamă diferitele împrejurări din viața zilnică.

Valoarea deosebită a acestei cărți, de apariția căreia se simțea nevoie de multă vreme, constă în aceea că, pe lângă noțiunile necesare de limbă și conversație, se dau o seamă de cunoștințe practice, cetățenești, cu privire la istoria, geografia și organizarea politică a țării noastre. Alcătuită în felul unui mic îndreptar de pedagogie națională, cartea aceasta era necesară pentru introducerea în stilul românesc de viață, în modul nostru de a gândi și a citi, a celor salvați din infernul sovietic.

Tipărită de Ministerul Propagandei, sub îngrijirea d-lor: Valeriu Măgureanu, Iosif I. Balu și Ecaterina Cerchez, „Cartea de conversație Ruso-Română" este accesibilă tuturora ca preț și conținut.

LA SCĂLDAT

de ION CREANGĂ

Intr'o zi, pe-aproape de Sânt-Ilie, se îngrămădise, ca mai totdeauna, o mulțime de trebi pe capul mamei: niște sumani să-i scoate din stative, alții să-i nividească și să 'nceapă a-i țese din nou; un teanc de sumane croite, naite până 'n grindă, aștepta cusutul; pieptănușii în laiță n'avea cine-a ținea de coadă; roata ședea în mijlocul casei, și cănură toarsă nu era pentru bătătură. Și-apoi vorba ceea: nu ședea, că-ți șede norocul; țăvi de făcut la sucală; copil de țâță 'n albie, pe lângă alți vr'o cinci-șase care așteptau să le faci demâncare. Treabă era acolo nu 'ncurcală, și încă se cerea degrabă, căci venea cu fuga iarmarocul de Folticeni, care acela este ce este!

Și mă scoală mama atunci mai dimineață decât alte dăți și-mi zice cu toată inima:

— Nică, dragul mamei, vezi că tată-tău li dus la coasă, căci se scutură ovăsul cela pe jos, și eu asemenea nu-mi văd capul de trebi. Tu mai lasă drumurile și stăi lângă mămuca, de-i fă țăvi și leagănă copilul, c'apoi și eu ți-oi lua dela Folticeni o pălăriuță cu tastma și-o curălușă de cele cu chimeriu, știi, cole, ca pentru tine.

— Bine, mamă!

Dar în gândul meu numa eu știam. Toate ca toatele, dar la cusut și sărăduit sumane, și mai ales la roată, mă 'ntreceam cu fetele cele mari din tors, și din astă pricină răutăcioasa de Măriuca Săveucului, care, drept să vă spun, nu-mi era urâtă, făcea adescori în ciudă mea și-i bătea din pumni poreclindu-mă Ion Torcălău, cum îi zicea unui țigan din Vânători. Insă pentru asta tot îmi era dragă, și torceam împreună cu dânsa, la umbra nucului, câte o movilă de drugi de canură, de mă săruta mama când îi le arătam sara acasă.

Așa ne duceam noi băieții și fetele unii la alții cu lucrul, ca să ne luăm de urât, ceea ce la țară se chiamă șezătoare și se face mai mult noaptea, lucrând fiecare al său, cum torceam eu de-a mai mare dragul pe'ntrecute cu Măriuca. Și cum sfârâia fusul roții, așa-mi sfârâia inima'n mine de dragostea Mărucăi, — martor îmi este Dumnezeu. Și-mi aduc aminte că odată, noaptea, la o clacă de desghiocat păpușoi, i-am scos Măriucăi un șoarec din sân, care era s'o bage în boale pe biata copilă, de n'aș fi fost eu acolo.

D'apoi vara, în zilele de sărbătoare, cu fetele pe câmpie, pe colnice, și mai ales prin luncile și dumbrăvile cele pline de mândrețe, după cules răchițică de făcut gălbinele, sovârș de umplut flori, dumbravnic și sulcină de pus pintre straie, cine umbla? Povestea cântecului: fă-mă Doamne, val de teiu și m'arunc-că'ntre femei! Și, scurtă, vorbă, unde erau trei, eu eram al patrulea.

Dar când auzeam de legănat copilul, nu știu cum îmi venea, căci tocma pe mine căzuse păcatul să fiu mai mare 'ntre frați. Insă ce era să faci când te roagă mama! Dar în ziua aceea, în care mă rugase ea, era un senin pe ceriu, și-așa de frumos și de cald afară, că-ți venea să te scalzi pe uscat ca găinile! Văzând eu o vreme ca asta, am sparlit-o la baltă cu gând rău asupra mamei, cât îmi era de mamă și de năcăjită. Adevăr spun, căci Dumnezeu îi deasupra! Dela o vreme mama, crezând că-s prin livadă undeva, ies-afară și-ncepe a striga de da duhul dintr'insa, Ioane! Ioane! Ioane!, — și Ion pace! Văzând că eu nu dau răspuns de nicăieri, lasă toate 'n pământ și se ie după mine la baltă, unde știa că mă duc. Și, când colo, mă vede tologit cu pielea goală pe nămol cât mi ți-i gliganul, apoi, în picioare, țiind la urechi câte o lespegioară fierbinte dela soare cu argint printr'insele, și aci săream într'un picior, aci în celalt, aci plecam capul în dreapta și la stânga, spuind cuvintele: auraș, păcuraș, scoate apa din urechi, că ți-oiu da parale vechi, și ți-oi spăla cofele și ți-oiu bate dobele.

După aceea svârleam pietrele pe rând în știoalna unde ne scăldam: una pentru Dumnezeu și una pentru dracu, făcând parte dreaptă la amândoi. Apoi mai svârleam câteva de'neuiam pe dracu 'n fundul știoalnei cu bulbucii la gură, și-apoi hușluluc și eu în știoalnă de-a cufundul, să prind pe dracu de-un picior, căci așa ni-era obiceiul să facem la scăldat de pe când Adambaba-dam. După asta mă mai cufundam de trei ori în rând, pentru Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt, și inc'odată pentru Amin. Apoi mă trăgeam încetișor pe-a coastă, la marginea bălții, cât mi ți-i moronul, și mă uitam pe furiș cum se joacă apa cu piciorușele cele mândre ale unor fete ce ghileau pânza din susul meu. Mai frumos lucru nici că se mai poate, cred!

Toate acestea le privea biata mamă nitată cu mânile subsuoară, cum li omul năcăjit, de după un dâmb de prund, aproape de mine. Dar eu n'o vedeam pe dânsa, căci eram în treabă. In totului tot a fi trecut la mijloc vr'o jumătate de ceas cât a zăbovit mama acolo, mai vr'o trei-patru de când fugisem de-acasă, și-ar fi trebuit să'nceapă a mi se pune soarele drept inimă, după cum se zice, căci era trecut de-amiază. Insă eu, în starea în care mă aflam, fiind cuprins de fericire, uitasem că mai trăiesc pe lume! In sfârșit mama, cât era ea de tare de cap, dela o vreme pierde răbdarea și vine tiptil în vârful degetelor pe la spatele mele, când mă uitam la fete, cum vă spun, îmi ie toate hainele frumușel de pe mal și mă lasă cu pielea goală în baltă, zicându-mi cu năduf:

— Ii veni tu acasă, coropcariule, dacă te-a răzbi foamea, și-apoi pace, cum li vezi că sar la tine, să te tupilezi jos la pământ și să-i leși să te latre cât le place, fără să te urnești din loc, căci ei bat cât bat, și dela o vreme te părăsesc și se duc, — și-adevărat îi, căci așa am scăpat și eu de câinii lui Trăsnea, atunci când am dat peste păcat cu ei și cu mine.

Noroc din ceriu până în pământ că nu m'a prins melianul și haraminul de Trăsnea, care avea mare ciudă pe mine, de când mă băgase în grădina lui la furat mere domnești și pere sântilieștii, căci m'ar fi snopit în bătaie. Și-apoi numa asta mi-ar fi trebuit acuma, cât eram de pricopsit!

In sfârșit, după ce m'au lăsat câinii lui Trăsnea'n pace, cum v'am spus, am sărit în răspintele unui drum, de-acolo 'n grădină la noi, și-atunci mi s'a părut că mă aflu în sânul lui Dumnezeu. Și merg cu acuma fără păsare prin păpușoi până'n dreptul ogrăzii și mă uit printre gard și văd pe mama când în casă, când afară, și-mi era mai mare mila de dânsa, dar și de pântecele meu cel stocit de apă încă-mi era milă, — vorba ceea: milă mi-i de tine, dar de mine mi se rupe inima de milă ce mi-i!

Și ne mai putând suferi foamea încep a mârnăi ugilit printre gard: Mămucăi iacătă-mă-s! Și odată și sar în ogradă, mă 'nfățoșez dinaintea mamei așa chipos cum eram, îi apuc mâna cu silă, o sărut și zic scâncind: Mamă, bate-mă, ucide-mă, spânzură-mă, fă ce știi cu mine, numa dă-mi ceva de mâncare, că mor de foame! — vorba ceea: golătatea încunjură, iar foamea dă de-a-dreptul. Ea atunci, cum îi mama cu bunătate, se uită la mine și zice oftând:

— Bine-ți șede, coșcogeme coblizan, să umbli iela pe drumuri în halul ista, și să mă leși tocma la vremea asta fără leac de ajutor! Hai de mânâncă, dar să știi că mi te-ai lehămetit dela inimă! Doar să te porți de-acum tare bine să mai fiu ceea ce-am fost pentru tine! Dar nu știu zău!

Și scurtă vorbă, văzând că m'am pus rău cu mama, îi giuresc eu că ce-am făcut, n'oiu mai face. Apoi umblu tot cu binișorul pe lângă dânsa și nu ies din cuvântul ei afară nici cu fapta, nici cu vorba, căci vorba dulce mult aduce; la trebi-s hărnicuț cât se poate; derdicam și măturam prin casă ca o fată mare, de n'avea mama grijă când se ducea undeva. Și'ntr'o zi văd că mă sărută și-mi zice cu blândețe:

— Dumnezeu să te 'nzilească Ionică, dragul mamei, și să-ți dee toate darurile sale cele bogate, dacă te-i purta, cum văd că te porți de-o bucată de vreme 'ncoace!

Atunci eu pe loc am început a plânge și bucuria mea n'a fost proastă. Și mai multă mustrare am simțit în cugetul meu decât oricând. Și de m'ar fi bătut mama cu toate gardurile și de m'ar fi izgonit dela casă ca pe-un străin, tot n'aș fi rămas așa de umilit în fața ei ca atunci când m'a luat cu binișorul,

ȚARA DE AZI ȘI ȚARA DE MÂINE

Vizita d-lui ministru al Culturii Naționale, prof. I. Petrovici, la Odesa

Universitatea din Odessa salută pe Ministrul și filozoful Petrovici

ODESA — In zilele de 11 și 12 August a. c. d. ministru Ion Petrovici, cu d-na și d. Guvernator al Transnistriei prof. Gh. Alexianu, a vizitat Odesa, fiind însoțit de domnii: Gerota, dir. învățământului secundar colonel Iaverschi, dir. de cabinet al domnului ministru, Verenca, dir. de cabinet al d-lui guvernator, Gherman Pântea, primarul Municipiului Odesa, colonel Velcescu, prefectul Odesei, colonel I. Popovici, prof. N. P. Smochină, d-na locot. col. Cap Verde, d-na Cristiana col. Brătescu, A. Niculescu, consilier național, Gheorăescu, Vidrașcu, arhitect Mihăescu și Horațiu Ionescu, dela serviciul Presei din Guvernământ.

In prima zi, d. ministru, prof. Ion Petrovici a vizitat mai întâi o parte din realizările românești de aici, realizări ce au depășit planul prevăzut, într'un record scurt și cu un maximum de randament.

Astfel în ziua de 11 August la ora 9 și jumătate dimineața, înalții oaspeți s'au îndreptat către plaja „Arcadia". Plaja a amenajată în condițiunile cele mai moderne și a vizitată în sărbători de peste 6.000 de persoane.

Dela plajă d. ministru Petrovici și d. Guvernator al Transnistriei, au pornit spre port, unde d. primar al Municipiului Odesa, Gherman Pântea, a dat explicațiile necesare.

Ceeace a impresionat pe d. ministru al Culturii Naționale, prof. Ion Petrovici, și care a scos în relief toată truda și munca constructivă a d-lui Guvernator și care nu poate fi decât o realitate, sunt nenumăratele fabrici care lucrează zi și noapte.

La ora 11 și jumătate d. ministru al Culturii Naționale, prof. Ion Petrovici, ca și la Tiraspol, a vizitat cursurile de cultură românească, ce se predau învățătorilor localului. D. ministru a ascultat la ora de religie unde cursanții au dovedit interesul și munca ce o depun pentru a învăța limba și doctrina scriptului.

După vizita la Casa Tolstoi s'a dat o masă intimă, în onoarea d-lui ministru al Culturii Naționale, prof. Ion Petrovici, la care au luat parte domnul general Rotchin, d. general Gheorghiu, precum și alții. Cu această ocazie d. Guvernator al Transnistriei, prof. Gh. Alexianu, a rostit o cuvântare, la care a răspuns d. ministru I. Petrovici.

A doua zi d. ministru al Culturii Naționale, prof. I. Petrovici, a vizitat Universitatea din Odesa unde a fost întâmpinat de rectorul Universității, prof. Cassovnicov și de întregul corp profesoral.

Domnul rector prof. Cassovnicov, mahnit de faptul ce l'a lăsat bolșevicii în retragerea lor rușinoasă, ca și de asuprirea aspră, își exprimă în emoționante cuvinte, bucuria cea mare ce a simțit-o Odesa când prin vitejia și jertfa armatei române, și-a recăpătat libertatea și spiritul creator.

In continuare roagă pe domnul ministru al Culturii Naționale prof. I. Petrovici, ca să ducă cuvânt de mulțumire Mareșalului și vestea cea bună de a face pentru totdeauna legătura spirituală dintre Universitatea din Odessa și cea din București, Iași și Cluj. Universitatea din Odesa spune d-sa se simte mândră de vizita d-lui ministru Petrovici și de a fi alături de universitățile și facultățile din țară.

A vorbit apoi domnul ministru Petrovici.

Redăm câteva fragmente din cuvântarea domniei sale.

Domnul ministru Petrovici, arată că fată de aceste leci ale războiului și ale naturii, poporul român în ciuda lor, a dus mai departe torța culturii și a civilizației atât în țară cât și aici, unde s'a simțit nevoia unei vieți noui.

„Aceasta era o datorie a noastră — spune d. ministru Petrovici — pornită din cel mai curat imperativ al vremurilor.

Tara română și Universitatea din București, Cluj și Iași, spune domnia sa, se gândesc cu simpatie și dragoste academică la profesorii și studenții acestei Universități.

Domnul ministru al Culturii Naționale își încheie cuvântul astfel:

„Vă salut cu stimă și simpatie colegială domnule rector și în calitate de ministru al Culturii Naționale, vă aduc salutul culturii noastre, dorind ca acest început frumos să fie din ziua departe pentru înaintarea științei și binele omenirii.

S'a vizitat apoi Facultatea de Medicină cu Laboratorul de Anatomie, Sala de Operație, Aula Facultății, Sala de Prelegeri etc. precum și școala românească și bibliotecile a oferit domnului ministru și domnului guvernator, un album istoric.

La ora 11 jum. s'a oficiat la catedrala orașului un Te-Deum pentru izbânda deplină a Domnului Mareșal Ion Antonescu și a armatelor aliate.

Seara având loc examenele elevilor dela Conservatorul din Odesa, de la înălțe Serviciul Artelor din Guvernământ, domnul ministru Petrovici și domnul guvernator Alexianu, însoțiți de întreaga suită, au vizitat Conservatorul, ascultând și la programul artistic.

INFĂPTUIRILE CONSILIULUI DE PATRONAJ

Se împlinesc, în toamna aceasta, doi ani de zile de când a luat ființă, pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri, Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale. Doi ani de trudă fără margini, de credință și dragoste de țară, de slujire a Patriei, de necontenit sbucium pentru o fărâmă de lumină, pentru o cât de mică îmbunătățire a traiului celor nevoiași.

In fruntea Consiliului de Patronaj se găsește Doamna Maria Mareșal Antonescu, vrednica tovarășă de viață a Conducătorului. O inimă caldă și bună. Un suflet larg și curat. O adevărată mamă. O adevărată femee română, care zi și noapte veghiază asupra tuturor tristeților și bucuriilor Neamului, care ascultă fiecare suspin și tămădue orice rană; al cărei gând stăruie lângă vetrele obijduite ca o candelă binefăcătoare.

„Ajută pe aproapele tău" — aceasta este porunca ceasului de față. Iar Consiliul de Patronaj, sub îndemnul și oblăduirea Doamnei Maria Mareșal Antonescu, nu s'a dat înlături să asculte de ea și, cu mare grijă, s'o ducă la un sfârșit rodnic și frumos, folositor atât de mult țării.

Intr'adevăr, dacă ne-am opri puțin și am cerceta înfăptuirile Consiliului de Patronaj ne-am putea da seama de munca și strădania care i s'au cerut D-nei Mareșal Antonescu.

D-na Maria Mareșal Antonescu

O muncă istovitoare și, cu drept cuvânt, uriașă. O muncă peste care istoria noastră de mâine nu va trece fără știință, ci o va prețui, așezând-o la loc de cinste în paginile ei de aur.

Buntatea proverbială a D-nei Maria Mareșal Antonescu a îmbrățișat, laolaltă, și pe muncitori și pe țărani.

S'au înființat cămine de zi și universitare; restaurante populare; cantine școlare, muncitorești, universitare și pentru micii funcționari; ateliere și ferme; sanatorii; spitale de zonă interioară și spitale pe care le supraveghează; orfelinate și centre pentru reeducarea orbilor și a invalizilor, la Cernăuți, unde aceștia, sub îngrijirea specialiștilor, învață o meserie prin care să poată fi de folos nu numai lor, dar și țării.

Vremurile de astăzi sunt aspre. Războiul cere tuturor sârguință și dragoste. Cere jertfă. Doamna Maria Mareșal Antonescu a înțeles prea bine că numai prin jertfă vom fi în stare să ne socotim români, fii aleși ai pământului nostru străbun. A înțeles, ca nimeni altul, că în fața sângelui vărsat de soldatul român pe frontul împotriva bolșevismului, noi trebue să venim cu munca și iubirea de țară, cu strădania de fiecare zi, pentru a ne putea învrednici de jertfa lui.

Deaceea Consiliul de Patronaj a cheltuit din cei 864 milioane 469.335 lei, încasați dela Stat și dela colectele făcute în țară, 626.319.201 lei, ajutând: 28.439 familii de văduve și orfani de război, 13.389 familii de invalizi de război, 90.307 mobilizați, precum și alte zeci de mii de familii în suferință. Ostașilor pe front, li s'au trimis mii de chilograme de zahăr, săpun, vin, biscuiți, ouă, etc.

Tot ce am spus noi, până acum, este numai o parte neînsemnată din strădania Consiliului de Patronaj, care ajută foarte mult guvernul la opera de reclădire a țării și care este însuflețit și îndrumat, fără răgaz, de mintea sănătoasă și pricepută a Doamnei Maria Mareșal Antonescu.

Infăptuiri românești în Transnistria

Rememorări și realități

Iulie 1942... Acum vreo trei-patru ani era în Bulevardul Brătianu din Capitală, în apropierea statuii cu acelaș nume a marelui înaintaș și patriot, un magazin cu icre, pește și vinuri provenite din Basarabia, din sudul străvechei provincii românești. Magazinul avea emblema, pe bună dreptate: „Nistrul", deoarece cele mai multe din cele ce se vindeau acolo, veneau din jurul limanului acestui fluviu, care și pe malul drept, și pe cel stâng și deoparte și de cealaltă, departe, atât spre răsărit, cât și spre apus, a fost este și va fi mereu locuit de români.

După Iunie 1940, după dureroasele evenimente de atunci, pe cari avea să le repare un an mai târziu, înțelepciunea, prevederea și energia d-lui Mareșal Antonescu, la începutul lui Iunie 1940 firma pierduse, ca din senin, o literă, și nu pe aceea din urmă, ci pe cea dintâi: în loc de „Nistrul" nu rămăsese „Nistru" ci doar „Istrul". In litera „N" dispărută atunci sub presiunea evenimentelor, care au mutat din nou, pentru scurtă vreme, hotarul la Prut, se concentra toată nedreptatea ce ni se făcuse și despre care nu se putea vorbi și nici nu se putea scrie pe vremea aceea.

Iulie 1942... In toate cartierele Capitalei și cred că și în toată provincia românească, magazinele mari și mici, de en-gros și detaliu, afișează instiințări alimentare, dar, în fond, de un mare și istoric înțeles politic și national, militar și economic. Pretutindeneca se puteau citi, cum se citește și azi, anunciuri de felul acesta: „Unt de Transnistria, lei 435 kgr." și tot de acolo veneau și vin mereu ouă și păsări, miere și alte alimente de pret, dar și mai valoroase prin conținutul lor militar, economic și administrativ. Asa dar, în interval de doi ani am trecut de la „Nistrul" la „Istrul" și dela amândouă aceste noțiuni la marea semnificație a biruinței și a gospodăriei, a dreptății și a vitejiei pe care le evocă Transnistria.

Aceste admirabile îndreptățiri le datorăm în primul rând vitejiei și înțelepciunei românești, care cu mintea luminată și cu jertfa eroică au dezrobit ceeace se cuvine de totdeauna țării românești.

In al doilea rând, schimbările de care vorbim se datoresc gospodăriei românești, în întregimea ei demnă de admirație, sentiment pe care l.au exprimat toate căpeteniile române și germane, care au vizitat provincia și au de-aface cu regiunile și posibilitățile ei refăcute.

In circulația bunurilor și în valorificarea producției, în deplasarea forțelor militare și economice ca și în asigurarea aprovizionării cu cele necesare în timp de război ca și în timp de pace, căile de comunicație joacă un rol dintre cele mai covârșitoare în timpurile moderne și mai cu seamă în secolul rapidității și al motorizării.

De aceea, guvernul d.lui Mareșal Antonescu, Conducătorul Statului, a pus accentul cel mai viguros și a acordat atențiunea și solicitudinea cea mai complectă pentru refacerea, normalizarea și chiar sporirea capacității de transport a căilor ferate române transnistriene.

Datorită acestei atențiuni și grație solicitudinei arătată permanent acestei probleme, căile de comunicație feroviare, liniile de legătură telefonică și telegrafică au fost restabilite, normalizate și desăvârșite în condițiunile cele mai bune și în timpul cel mai scurt.

Dovada cea mai concludentă a acestei opere o găsim atât în produsele transnistriene care se găsesc de vânzare pe piețele din Vechiul Regat, cât și în produsele prime, semifabricate sau finite din Vechiul Regat, pe care le aflăm în orașele și satele transnistriene. Toate acestea fără să mai vorbim de contribuția hotărîtoare și inițiativele creatoare ale elementelor de conducere plecate din Patrie și de colaborarea prețioasă a basarabenilor în vederea realizării acelulas scop de un deosebit interes general.

Deși în fața unor distrugeri catastrofale și cu toată starea de război, administrația noastră din Transnistria, care, în ceeace privește căile de comunicație, are norocul să aibă în frunte pe d. inginer inspector general N. Codreanu, a reușit să înscrie realizări dintre cele mai impunătoare, despre care am vorbit în articolul nostru precedent.

Am fost deunăzi în orașul și portul pe care l.a clădit genialul clasic al lui Richelieu. Am călătorit cu trenurile și cu securitatea pe care le asigură fără greș direcțiunea generală CFR. și dela Tiraspol încoace conducerea C. F. R. T. Pretutindeni ordine, regulă, punctualitate.

La ducere, ca și la întoarcere. Pentru accelerate, ca și pentru trenurile militare, pentru garniturile personale, ca și pentru trenurile de marfă. Nici o întârziere, nici un neajuns și nici o dificultate în nici un sector și nici măcar pentru o singură clipă. Toate funcționează, pleacă și sosesc la timpul prevăzut și potrivit, spre mulțumirea celor ce poartă răspunderea grea și spre mirarea entuziastă a celorlalți, mai cu seamă a localnicilor.

Români de pretutindeni, basarabeni sau moldoveni, oltenj sau transnistrieni, munteni sau ardeleni, toți sunt pătrunși de acelaș înalt ideal național și social, iar colaborarea entuziastă a tuturor pentru buna starea și prosperitatea provinciei dă mereu rezultate dintre cele mai impunătoare.

Odesa, care a avut și o însemnată viață industrială, și.a reluat activitatea de fiecare zi spre binele localnicilor, spre binele provinciei și spre binele celor care au dezrobit.o. Totuși, activitatea industrială n'a fost reluată în întregime din pricina unor motive numeroase dar deopotrivă de temeinice. Astfel, unele industrii nu mai au utilajul necesar, care a fost demontat de inamic. Altele au utilajul, dar n'au materiile prime și nici specialiștii necesari. In sfârșit, alte întreprinderi industriale ar avea ceva materii prime și specialiști, dar n'au posibilitatea de a relua lucrul.

Aceste două din urmă categorii sunt dintre cele mai demne de luat în considerație de interesel generale ale țării și ale economiei naționale. Oameni de specialitate și localnici de seamă și.au exprimat părerea că pentru utilitatea intereselor generale este de dorit ca unele din aceste industrii să fie aprovizionate cu materiile prime necesare, iar altele să fie eventual strămutate în regiuni unde ar putea fi utilizate mai lesne și mai bine spre folosul general. Mașinile, în general vechi, ar putea fi înlocuite și activitatea industriilor respective ar putea fi reluată spre folosul tuturor.

Este, așadar, vorba și de capacitatea de transport a căilor de comunicație, capacitate care a fost restabilită, normalizată și este în continuă creștere grație sforțărilor excepționale pe care le-a depus conducerea CFR. și care vor contribui în viitor la rezolvirea tuturor problemelor de interes general.

CINSTIREA JERTFEI OSTAȘILOR

In ziarele de Joi, 20 August, a apărut comunicatul Președinției Consiliului de Miniștri, prin care populația țării, șefii de întreprinderi și funcționarii publici sunt invitați să acorde pretutindeni și în orice împrejurare, mutilaților invalizi de război, cinstirea ce li se cuvine.

„Invalizii de război — glăsește comunicatul — nu trebue să fie văzuți în valuri de public înaintea magazinelor, la ușile întreprinderilor sau în așteptare la autorități."

D. Mareșal Antonescu s'a inspirat [illegible] cinstire celor căzuți pe câmpul de onoare cu trupurile [illegible] societate. Domnia Sa a ordonat măsuri, a căror aplicare consecventă [illegible] mutilați și pe invalizii desrobiți de umilințele la care sunt expuși din cauza lipsei de înțelegere și de suflet a unora dintre semenii noștri. Și e dureros cum frumoasele îndemnuri pornite din inima caldă a Conducătorului n'au pătruns încă în toate conștiințele, răsădind în sufletul românesc acel sentiment ales de stimă pentru nobila minoritate a jertfitorilor, a celor cari au dăruit existenții neamului ce-au avut mai bun în ființa lor.

De aceea comunicatul Președinției Consiliului vine azi ca o nouă chemare a comunității românești la datoria elementară a cinstirii invalizilor și a marilor mutilați de război.

Oricât de înrădăcinat ar fi în noi sentimentul egoist al conservării propriei ființe, sunt situații când raționea trebue să-i înfrângă, făcând loc celuilalt sentiment, al solidarizării cu suferința altuia și al renunțării în fața infirmității căpătate în interesul neamului.

Așteptarea în fața magazinelor este o sarcină ușoară pentru un om valid; dar ea constituie o povară prea grea pentru cine a venit din îngerooara involburare a frontului cu corpul găurit de răni și cu sufletul obosit de infiguratele chemări ale birurinței. E deci o datorie națională să scutim pe invalizii de războiu de aceste oboseli suplimentare, scutind totdeodată și obrazul obștesc de rușinea care se revarsă asupra lui oridecâteori strada oferă spectacolul dureros consemnat în comunicatul Presedinției Consiliului. Publicul trebue să dea înțelegere în toate împrejurările invalizilor, cari — din cauza suferințelor căpătate pe front, — nu pot aștepta în rând cu toată lumea. Pe de altă parte, patronii insist sunt îndreptățiți — în cazul când această elementară datorie nu e observată din partea publicului — să intervină, servind în primul rând pe invalizii incolonați în fața magazinelor lor.

De asemenea, atunci când aceste nobile victime ale războiului apar în trenuri sau în tramvae aglomerate, pasagerii cari merg alături de ei trebue să le cedeze locul, satisfăcând astfel una din cele mai simple reguli de bună cuviință.

Iar când cine știe ce interese personale îi aduc în fața ușilor autorităților, funcționarii respectivi sunt datori să le asculte cu răbdare păsurile și să le rezolve cererile cât mai repede, pentru a nu fi lăsați să aștepte.

Toate aceste elementare datorii pe care cetățenii valiți ai țării le au îndeplinit față de concetățenii lor cari poartă în trupuri și în sufiete urmele dureroase ale războiului, trebue să pornească din convingerea conștientă că numai popoarele care știu să-și respecte și să-și cinstească eroii, pot face din jertfa lor piatră de îndăltare pe culmile adevăratei istorii.

Fără această convingere, dealtfel, cinstirea jertfei eroilor ar fi cu neputință.

ROMÂNII, STRĂVECHI COLONIZATORI ÎN RĂSĂRIT

(Urmare din pag. 1-a)

în care mai participă și Polovții (Cumanii). La 1216, Brodnicii fac parte din armata lui Iaroslav. La 1223, ei dau ajutor Tătarilor, în lupta dela Calca, adică pe malul mării de Azov. Fiind vecini cu Polovții și luptând în Răsărit, locul lor de așezare e considerat basinul Donului. Șeful lor, la Calca, e Ploscănea, care a sărutat crucea Kneazului Mstislav, ceea ce dovedește că Brodnicii sunt creștini.

Faptul că Brodnicii ajung în luptele lor peste Don, nu înseamnă că acolo este locul lor de obârșie. Regele Bela IV al Ungariei, scrie la 1254 Papei Inocentiie IV (P. V. Golubovski, Pecenegi, Torki și Polovți până la năvălirea Tătarilor", în „Studii Universitatii din Kiev" 1881, seri. VI) ce statut ău a suferit de năvălirea Tătarilor: țara avea spre Kiev trebuie necredicioase ale Rusilor și Brodnicilor, iar spre Sud — pe cretici: Bulgari și Bosnegi. Tătarii au îmbucat un trebuit pe Rusia, Cumania, Tara Brodnicilor și Bulgaria. Faptul că intâlnim mereu pe Brodnici alături de Polovți, adică de Cumani, face să amintim că simbioza româno-cumană e cea mai îndemnată din toate colaborările Românilor cu barbarii. Iar Ungurii continuă în tot cursul secolului al XIII-lea să denumească părțile transcarpatice — Cumania. In legătură cu această Cumanie, Nicolae Iorga admite grupuri de autonomii, ca acela al Brodnicilor, deducând gresit acest nume dela **vad**. De-ar fi **vadulenii** de pe malul Nistrului, Prutului și Siretului, Brodnicii n'ar fi avut ce căuta în părțile Donului; iar dacă aceeași teorie aplicată de altfel cu mult înainte de Tatiscev, pentru Brodnici, în Răsărit, ar fi admisă la toți **vadulenii**, atunci Brodnicii ar fi apărut și în alte ținuturi, mai ales în Polonia unde denumirea **Brodi** este destul de răspândită.

Același P. V. Golubovski publică o scrisoare a Papei Grigorie IV, din 1227, în care se vorbește de Cumania vecină cu Tara Brodnicilor.

Ca fel de constituire, Brodnicii se asemănă cu Berladnicii. Da, sigur, ei pornesc din grupul Carpatie și sunt Romani de origine, fiind elementul colonizator care, în lipsa unui obstacol, ajunge mai la Răsărit decât celelalte. El rivalizează și luptă împotriva colonizării Slavilor nordici, în secolele al XII-lea și al XIII-lea. Totuși, neflind o populație compactă, Brodnicii printre primii se supun Tătarilor dându-le ajutor în lupta dela Calca, la 1223.

Astfel, fiind un element intru câtva opus expansiei nordice, Brodnicii obțin dela Tătari dreptul de-a hoinări și mai târziu în stepe. Cu timpul, încercă și ei să se stabilească la marginea tatăracului. De la ei se naște obiceiul de-a se refugia, din Anus și Nord în stepele avanposturilor tătărești. Se formează un important centru de viață, ocolit de lumea slavă, ruso-polonă, și tătară. Vechimea întemeierii acestei caste militare, chei alt rost ca nu putea să aibă, ea tradiție de luptă permanentă pentru existență nu poate să se precizeze, centrul de așezare — în lipsa unor munți și păduri — fiind pragurile Niprului. Așa se naște Zaporojskaia, deci și oastea cazăreească, a cărei asemănare cu Brodnicii o observă S. M. Soloviov. De altfel cuvântul **cozac**, de provenienta tătară, corespunde slavonescului **brodnic (brodiage**=vagabond); o stabilește istoricul N. Kostomarov.

Ultima ramură a Românilor sau a Brodnicilor Carpatici sunt **Bolohovenii** (Volohovenii) al căror knezi aveau teritoriile lor între Galiția, Volynia și Kiev. Acești knezi n'au fost Domnitori în sensul celor nordici, ci k. ii—staroste, de felul celor vasali Domnitorului Moldovei. Făcând parte din marele grup al Brodnicilor ai locuesc între Nistru și Bug, de unde sunt chemați, de Roman al Galiției, care să lupte împotriva voinicilor Vlahi și Cumani. Dela 1231, Bolohovenii sunt dușmanii lui Danilo al Galiției, împotriva căruia luptă alături de Kneazul Cernigovului (1235); sunt învinși la 1257. Istoricii caută originea Bolohovenilor printre Romani, Cumani și Rusi, dar obârșia lor românească o precizează distinsul cercetător al trecutului galitian A. S. Petrusevici („Cine sunt knezii Bolohovenii", revista „Slovo", 1877), precum și slavistul Frentz Miclosevici, N. Kostomarov și alții.

Din cele expuse se desprinde forța de vitalitate și expansiune a blocului Carpatic-Romanesc, care n'a fost inferioară, decât ca număr, acelei slave. Sub Tătari elementul carpatic a închegat temeliile pe care s'a desfășurat viața ostirii cazăresti și a Uzrelnei de mai târziu. Romanii, neflind uniți și primind loviturile dela vecinii din spate, n'au putut să se opună până la sfârșit năvălirilor tătaro-turcesti, exercitate concomitent din două părți. Cu timpul rezistența a devenit pasivă, de stat vasal, care se răscula din când în când împotriva păgânilor. La sfârșitul luptei lor martire pentru Europa și Creștinism, Romanii, consiliulii în Stat, n'au mai putut să se extindă pe întreaga suprafață a stinfeitului lor, fiind unele din nucleo ale vechii populații autohtone Carpatice, cu cât mai îndepărtate cu atât mai ușor separate de stăpâni. Dar, în subconștientul poporului, lăcătura nu s'a întrerupt, dovada fiind multiplele emigrațiuni ale Românilor, în Răsărit unde se găseau din vremurile de altă dată stepele deserte, succese expansiunei de colonizare a blocului Carpatic.

Ș. Berviconi

VIAȚA ROMÂNEASCĂ
Între Nistru și Bug

Legăturile româno - germane

Între popoare, ca și între oameni, există legături de sânge, prietenie sau interes. Unele dintre acestea se păstrează și cresc în mod firesc, altele trebuesc menținute artificial cu intervenția unor sacrificii de o parte, de alta sau dinpreună.

In mod normal, legăturile de sânge trebue să fie cele mai stabile și mai fructuoase.

Inaintea legăturilor de sânge trec de multe ori legăturile de prietenie. Se pare, că prietenia dintre popoare este o apropiere și o înțelegere mai firească, o prețuire și o ajutorare mai stabilă decât rudenia, e altfel, în viața popoarelor ca și a indivizilor, fenomenul acceptării unei prietenii în defavoarea rudeniei știm că este foarte frecvent.

Legăturile de interes, cele mai căutate în vremea noastră dominată în mare parte de lozinciile materialismului democratic sau comunist, deși în pretențiudeni exponența. Totuși, cu toată circulația lor extrem de mare, cu toată acceptarea lor unanimă și semioficioasă, ele sunt subrede și inconsistente, ca tot ceeace e clădit pe calcul, previziune și mai ales speculație.

Ca și în viața indivizilor și în viața popoarelor, când aceste legături lucrează izolat, fără aderentă la realitățile umane, șansele unei trăinicii sunt puține și probabile. Pentru ca să se poată stabili apropieri temeinice și de durată, stabile și eficace, trebue ca aceste legături să colaboreze între ele, să adere unele la alte.

Intre România și Germania, popoare legate indisolubil de același destin european, se pare că există în germene această triplă îmbinare excepțională de legături.

Legăturile de sânge între români și germani, puțin valorificate până astăzi de popoarele respective, iși au un dublu fundament: străvechi arian și migrationist modern. Românii și germanii fac parte din același mare familie ariană, care după ultimele date ale științei iși are leagănul în culburile carpatice mai de grabă decât în splaiurile Iranului. Legătura lor de sânge inițială se menține și se întăreste cu cât înaintăm în istorie spre noi. Invaziile germanice din evul mediu, și colonizările ulterioare ale atâtor ordine cavaleresti și călugăresti pe teritoriul nostru, vin să întărească, ce e drept partial, aceste legături de sânge dintru început. Căci, orice s'ar spune, amestecul la intervale mari a sângelui românesc cu sânge german, nu este rezultatul unei fatalități biologice, ci intervenția unei chemări firesti a sângelui care se vrea în substanțele lui primare. Și parcă divinitatea a vrut ca această legătură să fie simbolizată și în conducerea noastră monarhică. Cum foarte bine și adevărat a spus Mareșalul Antonescu, cu prilejul comemorării marei figuri naționale integitoare de neam, a regelui Ferdinand: „s'a născut principe german și a murit rege român".

Legătura aceasta de sânge n'a fost secundată totdeuna de una prietenească. Cu germanii am deslănțuit și susținut înainte vreme o prietenie de circumstanțe, care numai rare ori și'n perspectiva unor vizionari adânci ai istoriei noastre, s'a accentuat și menținut altfel. Elementele alogene, printre care iudeii cu rau ci mai vehementi, după primul război mondial, când Germania a devenit campioana antiiudaismului mondial, au minat în mod sistematic această prietenie. Insă astăzi, prin politica înțeleaptă, de un cald și sincer patriotism, a guvernului reintregirii, s'a reluat firul interrupt de timpuriu al unei prietenii de mult uitate.

Camaraderia de arme româno-germană a fost preludiul restabilirii acestei prietenii, iar „Asociația româno-germană" instrumentul cel mai eficace de aducere la îndeplinire a deziderateior acestei amicații ce promite a fi întreagă de astă dată. Căci, prin această asociație mixtă româno-germană, țările noastre trebue nu numai să ajungă să se cunoască și prețuiască în ceeace ele au mai bun, ci să se și ajute reciproc în ceeace le lipsește la nevoe. Legea prieteniei este legea dreptuirilor și datoriilor compensatorii. La baza ei stă legea armoniei divine, pe care nici o schimbare din lume nu o poate distruge decât distrugând însăși ideea de divinitate.

Legăturile de interes româno-germane s'au menținut înainte vreme, în perioada inițierii noastre în noua ordine ce se pregătește europei, numai pe plan economic, și-au fost pătrunse totdeauna când s'au manifestat de o nobilă sinceritate. Interesul franc expus și loaial susținut nu poate dăuna niciodată popoarelor ce-l împărtășesc reciproc.

Intre poporul german și cel român se manifestă de o vreme în ceeace tot mai uniernic această caldă legătură. Fie ca această introită legătură să nu albă un caracter trecător, să nu fie de circumstanță, ci organică și perenială, spre binele și propășirea în veci nebiruită de vreo urâ demonică a pământului, a ambelor popoare surori.

V. Dorvan

MANIFESTAȚII CULTURALE LA TIRASPOL CU PRILEJUL INCHIDERII CURSURILOR DE CULTURĂ ROMÂNEASCĂ ALE INVĂȚĂTORILOR DIN TRANSNISTRIA

Serbarea dela Teatrul Național. Cuvântările rostite. Defilarea din fața Guvernământului

După o lună și ceva de pregătire, prima serie de învățători și profesori moldoveni din Transnistria care au urmat la Tiraspol cursurile de cultură românească și-a încheiat eri lucrările.

Cu acest prilej, în prezența d-lui Emanoil Cercavschi, secretar general al guvernământului, a autorităților civile și militare, a profesorilor cursurilor și a unui numeros public, cursiștii au dat o serbare la Teatrul Național.

Programul serbării a început cu Imnul Național Român, executat de corul învățătorilor, după care d. prof. univ. St. Bârsănescu, directorul cursurilor de cultură românească în Transnistria, a făcut o scurtă dare de seamă asupra activității desfășurată, precum și asupra realizărilor efectuate, spunând între altele:

„Astăzi în Tiraspol sunt întruniți peste 800 de învățători, toți moldoveni din Transnistria, parte din ei cari au terminat cursurile în prima serie, parte care au venit ca să le urmeze în seria II-a. Cursurile cari s'au închis eri și cele care se deschid astăzi, sunt opera d-lui prof. Gh. Alexianu, guvernatorul Transnistriei. Mintea lui înțelegătoare și patriotismul său real l-au condus spre realizarea acestor necesități imediate, ca să dea învățătorilor moldoveni de aici din Transnistria, cultura națională și prin ei, pentru întreaga populație moldovenească dintre Nistru și Bug.

Noi cu toții cari ne găsim aici, îi mulțumim pentru nobila sa idee și marele sprijin pe care ni l-a dat, ca să organizăm și să conducem aceste cursuri, pentru binele neamului nostru românesc".

D. prof. Șt. Bârsănescu prezintă apoi bilanțul activității. S'au ținut în total circa 570 de ore, dintre cari: 107 ore limba română, 101 ore pedagogie teoretică și practică, 42 ore religie, 79 ore istorie, 32 ore drept și sociologie, 49 ore geografie, 64 ore muzică, 33 ore educație fizică, 21 ore adăție școlară, 30 ore psihologie, iar pe lângă acestea, s'au mai ținut 18 prelegeri cu caracter universitar, de către profesorii invitați dela Universitatea Mihăileană din Iași, cărora, în numele învățătorilor transnistrieni, d. prof. Șt. Bârsănescu le aduce vii mulțumiri. Deasemenea mulțumește în numele cursiștilor, următorilor profesori, cari s'au străduit alături de d-sa, muncind fără preget ca să obțină rezultate cât mai fericite: Gafițianu D., limba română-Iași; Pavelcu Vasile dela Universitatea din Iași; Bârcă Mihail muzică-Chișinău; Grigorovici A., istorie-Cernăuți; Bolocan A., educație fizică-Chișinău; Papastopol Mauriciu, istorie-Iași; Didilescu Ion, drept-Iași; Obreja Al. geografie-Iași; Usatiuc E., limb. română-Chișinău; Solomei I., religie-Iași; Nușfeleanu I., pedagogie-Cernăuți; Tocan Ilie religie-Chișinău; Nuțu Victor, geografie; Cocin Ion, adăție șc.; Roman Dumitru, secretariat și Ceaicovschi C.-Tighina, muzică.

Spre deosebire de cursurile ținute de d. prof. Șt. Bârsănescu la Bălți, Soroca, Hotin, Iași sau la Oradea Mare, cursurile din Tiraspol au un caracter sintetic. In primul rând, ele sunt o probă a valorii culturii naționale românești. In al doilea rând, ele oferă ca dar, toată știința și cultura noastră națională — hrană autentic românească — care nu a fost servită acestor frați de ai noștri de către șovinismul autoritar rus. Scopul suprem al acestor cursuri a fost ca să introducem pe frații noștri desrobiți în cultura românească, deci în cultura europeană, occidentală.

Adresând câteva cuvinte de despărțire către foștii cursiști, d. prof. Șt. Bârsănescu, spune:

„Pe aceste temelii pe care le-ați pus la aceste cursuri de cultură românească, rămâne ca domniile voastre să continuați opera de măreție istorică pe care o trăiți. Fiți învățători vrednici ai neamului, care a fost sortit să vă nască!... Noi cu toții suntem copleșiți de românescul d-voastră. Scânteia aceasta națională, faceți ca să se întindă, arzând peste întregul ținut al Moldovei Noui dintre Nistru și Bug.

Oțeliți-vă caracterul cu baza în iubirea creștină, păstrați-vă graiul și datina străbună pe acest pământ românesc, având mereu în fața voastră lozinca: „aici rămâ și voi zidi mereu!...".

*

S'a desfășurat apoi un program bogat, compus din recitări, cântece și dansuri naționale, executate de cursiști și cursiste.

Învățătoarele și învățătorii transnistrieni cari iau parte la cursurile de cultură românească din Tiraspol

Corul de sub conducerea d-lui prof. Mihail Bârcă, prin exercițiile cari au întrecut toate așteptările, a uimit sala întreagă, ropotele de aplauze transformându-se într'un adevărat delir, aproape toate cântecele fiind bisate în plină scenă.

E de notat că într'un timp record, învățătorii transnistrieni au învățat peste 20 coruri, aranjate pe patru voci.

Cuvântul învățătorimii transnistriene

La sfârșiul serbării, luând cuvântul reprezentanții învățătorimii din Transnistria, primul a vorbit d. N. Corcinescu, din partea cursiștilor județului Dubăsari, spunând între altele:

„Noi, învățătorii români din Țara Bugului, în inimile cărora curge acelaș sânge românesc, în sufletele cărora s'au păstrat aceiași credință creștină, aceleași obiceiuri strămoșești, noi, cari vorbim aceiași limbă armonioasă, limba lui Creangă și Eminescu, la cursurile din Tiraspol am sorbit cu sete cunoștințe noui din comoara mare și bogată a științei românești.

„După o lună de muncă, plecăm acasă la vetrele românești, unde vom deschide larg inimile noastre, vom ridica sus facla culturii, răspândind-o în adâncul maselor românești dintre Nistru și Bug. Indrumările și sfaturile primite vor rămâne pe veci în inimile noastre. Noi nu vom uita munca stimaților profesori, cari au trezit o viață nouă în inimile noastre; noi nu vom uita calda și frățească primire din vechea capitală a Moldovei, unde ne-am simțit ca la noi acasă, ca în familia părintească. Deaceia vom ridica și mai sus mândrul nostru tricolor, care flâfâie pe câmpiile bogate ale Transnistriei".

In semn de dragoste și mulțumire, o delegație de cursiste îmbrăcate în frumoasele costume naționale, înmânează câte un buchet de flori pentru d. prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, d. Emil Cercavschi, secretar general al guvernământului, d-lui prof. St. Bârsănescu, directorul cursurilor, d-lui prof. Mihail Bârcă, dirijorul corului, d-lui Andrei Niculescu, consilier național etc.

In numele învățătorilor din jud. Tiraspol, vorbește d. Nicolae Ivancencu, care spune între altele:

„S'a isprăvit o lună, cea mai plină de învățături și nădejdii din viața noastră, începutul unei vieți noui.

Nu ne biruiam că după o lună vom ști atâtea lucruri. Ochii noștri legați atâta vreme, s'au deschis mari. Acum știm că neamul nostru românesc este mai vechi ca celelalte, e de viță mai bună și e tot atât de vrednic, ba chiar poate și mai vrednic. Doar sute de ani moldovenii au stat de strajă aici, pe pământul acesta dintre Nistru și Bug. Și acum suntem datori, să mulțumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să trăim sub steagul purtat de M. S. Regele Mihai I, că d. Mareșal Ion Antonescu și-a adus armatele să ne desrobească. Să ne trăiască întru mulți ani!... Suntem datori recunoștință d-lui guvernator al nostru profesor Gh. Alexianu, care veghează ca toți să avem pâine și suflet nou, suflet românesc!...".

Din partea învățătorilor din jud. Râbnița vorbește d. Tarn T. Mihai.

„Azi, învățătorul transnistrian, căruia soldatul român alături de cel german — prin foc și sânge — i-a adus libertatea, trăește cea mai mare sărbătoare a vieții sale.

Invățătorul transnistrian știa că astăzi el trebue să ducă mai departe lupta începută împotriva puterilor răului și primejdia cea distrugătoare a comunismului.

Invățătorul Moldovei răsăritene va ști de astăzi înainte, chiar cu prețul jertfei sângelui să-și păstreze legătura de limbă, credință și lege cu frații desrobitori, pe cari doar moartea îi va mai putea despărți!.. Trăiască M. S. Regele Mihai I. Regele tuturor Românilor!... Trăiască Patria noastră a tuturor României!..."

A mai vorbit d. Ștefan Bălan, vicepreședintele Institutului Transnistrian, care în cuvântul de închidere a mulțumit întregei asistențe pentru că a luat parte la această istorică manifestare culturală de închidere a primelor cursuri de cultură românească în Transnistria.

*

După terminarea serbării, învățătorii cursiști, în pitorești costume naționale, frumos încolonați, cu fanfara în frunte, au defilat în fața palatului guvernamental.

Defilarea a fost primită din balcon de d. Emanoil Cercavschi, secretar general al guvernământului și de d. colonel Pompiliu Georgescu, prefectul județului Tiraspol.

După defilare, coloana învățătorilor transnistrieni a străbătut orașul cântând cântece patriotice, îndreptându-se către liceul românesc „Duca-Vodă".

*

Astfel, în analele culturii noastre naționale românești s'a înregistrat un nou fapt istoric: primele cursuri de cultură românească pe pământul desrobit al Transnistriei, primul pas de solidaritate și înfrățire națională, sub auspiciile Universității Mihăilene din Iași, care și-a trimis aci cei mai buni dascăli, în frunte cu d. prof. St. Bârsănescu, — adevărați apostoli pentru ținutul moldovenesc dintre Nistru și Bug.

Andrei Năstase

O IMPORTANTĂ CONFERINȚĂ ADMINISTRATIVĂ IN TRANSNISTRIA

Joi 13 August a. c., în prezența d-lui prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, a avut loc o importantă conferință administrativă în palatul Guvernământului din Tiraspol, cu toți prefecții județelor și directorii din Guvernământ.

Au luat parte d-nii: col. Iliescu, reprezentantul MAN., subdirectorul aprovizionării, Em. Celcavschi, secretarul general al Guvernământului și următorii prefecți: col. Bolintineanu, col. Nica Vasile, col. Pop Leonida, col. M. Dobriceanu, col. St. Gheorghiade, col. N. Velcescu, col. C. Popescu, col. P. Georgescu, col. Const. Loghin, lt. col. N. Isopescu, lt col. Volboră Polană, lt. col. V. Gorschi și lt. col. N. Botez.

Direcțiunile Guvernământului au fost reprezentate prin d-nii: Octav Gheorghiu, director ad-tiv în Guvernământ, major Tătăranu, directorul sănătății, O. Verenca, director de cabinet, Murtaza, directorul agriculturii, Canari, directorul comerțului, A. Rămniceanu directorul financiar, Goțman, directorul industriei, consilier Tabrea, O. Giurgea, directorul propagandei, Ciubuc, directorul CAM., Costeschi, subdirectorul agriculturii, ing. Lasievici, directorul pădurilor, Mujicov, subdirectorul CFT., C. Ștefănescu, directorul învățământului, A. Niculescu, consilier Național, Vinogrotchi, inspector comercial, Costin, subinspector comercial, col. Iliescu, inspectorul Jandarmeriei; referenții: I. Georgescu, Medvetchi și Movileanu, major Scriban, primarul orașului Tiraspol, G. Pântea, primarul orașului Odesa, G. Dungan, atașat de presă, Popescu, directorul PTT, etc.

Inainte de a se trece la ordinea de zi, d. guvernator, a desbătut problema **„Expoziția Transnistriei la București"** care va avea loc la 15 Septembrie a. c. Aceasta, nu va fi o expoziție de planuri, ci o documentare națională de muncă, străduințe și constructivism românesc aici.

Nu trebuie să lipsească dela această expoziție, grâul, sfecla de zahăr, viermii de mătase, stupii de albine, produse din fructe, tot soiul de vite etc., care formează nota Transnistriei, din acest an.

Tot ce a produs această provincie mai bun, mai calitativ și mai superior, sub munca românească, s'a fie înfățișat la această expoziție.

Domnul Guvernator, prof. G. Alexianu a pus în vedere tuturor prefecților și directorilor din Guvernământ, că trebuie să-și depună toate silințele pentruca această expoziție să fie cât mai completă și mai documentatoare.

ORDINEA DE ZI

a) **Problema ogorului negru.**

Printre altele d. guvernator spune: avem un singur drept pe care ni l-a dat țara, să muncim de dimineață și până noaptea târziu, și fiecare care a trecut Nistrul să știe că este un trimis al Țării și unde este pus să-și facă datoria conștincios. Să nu scadă gândul bun, entuziasmul și dragostea de muncă, cu care a venit fiecare. Toamna e în prag iar câmpul cere muncă.

Nu precupețiți timp și odihnă.

D. prof. G. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, cere fiecărui prefect, ca imediat ce s'a terminat secerișul, să se înceapă ogorîrea și însămânțările de toamnă. Să nu rămână nici un petec nearat, nici o brazdă între parcele și nici o glie nerăsturnată. Peste tot să fie o brazdă proaspătă și gata de însămânțat.

b) **Insămânțările de toamnă**

Valoarea tehnică a însămânțărilor să fie în condițiuni excepțional de bune. Inainte de a începe semănatul, sămânța trebuie tratată cu materii chimicale, spre a o curăți.

c) **Fermele**, să fie puse la punct pentru a putea satisface nevoile anotimpului. Cultura pomilor constituie cea mai mare bogăție. Să se înceapă plantarea tuturor lipsurilor din livezile de pomi cu acelas soi, în condițiuni optime.

Direcția pădurilor să întocmească un plan de raționalizare pentru majorarea plantațiilor de pomi. Programul de împădurire să se execute întocmai.

d) **Strângerea produselor.**

Timpul se strecoară și produsele trec. Tot ce a produs câmpul, să fie îndrumat către centrele de valorificare. Zarzavaturile să fie trimise la fabricile din Tiraspol și Odesa. Fructele să fie trimise la uscătorii. Fermele să lucreze fără încetare.

Untul transnistrian a scăzut piața Bucureștiului.

Frigoriferele și topitoriile de unt să funcționeze.

Producția mierei de albine, e superioară. Să se dea miere trupei. Soldatul să se hrănească cu miere, atâta timp cât este.

Valorificarea recoltei se poate face numai trimițând-o acolo unde cererea e mare și oferta mică.

Inainte de toate, trebue să fie aprovizionate toate cantinele muncitorești și asigurat traiul muncitorilor și funcționarilor.

e) **Recolta nouă**, să fie transportată imediat la locul destinat.

Să se repare toate magaziile.

Să nu se întârzie cu nimic transportul acestei recolte.

Fiecare prefect va avea în fiecare moment situația clară a ce a produs județul respectiv, situație care poate fi verificată la fața locului. Pentru desfacerea tuturor produselor să se înființeze imediat în fiecare raion oficii de comerț.

f) **Oficii de comerț.**

Toate oficiile de comerț ce se vor înființa pe cuprinsul Transnistriei, vor fi numai ale Guvernământului. Se vor desface în aceste oficii tot ce produce acest colț de țară, completându-se cu ce se poate aduce din alte părți.

Se apropie toamna. Fiecare județ să înceapă a îngrăsa cât mai mulți porci. Fabricile de mezeluri să lucreze fără încetare.

Să se procedeze la strângerea pârului de porc, coarnelor și copitelor de vite, mațelor, pufui și penele păsărilor etc., bunuri de care avem absolută nevoie.

g) **Problema țiganilor și evreilor.**

Să se termine odată cu vagabondajul. Fiecare țigan va mânca în măsura în care va munci. Cei care nu se încadrează în disciplina legilor vor fi sancționați. Elementul evreesc, meseriași să fie pus imediat să confecționeze cojoace și căciuli pentru ostași.

In această conferință s'au desbătut o mare parte din problemele anotimpului.

D. Guvernator ridicând ședința a spus: să se depună toată pasiunea, întreg entuziasmul și toată dragostea pentru tot ce există și pentru tot ce se poate face aci.

Să nu rămână petec ne arat.

Valoarea tehnică a însămânțărilor să fie superioară.

Fermele și fabricile să fie adevărate uzine.

Să nu rămână un bob de grâu sau o sfeclă nestrânsă și nevalorificată.

Să funcționeze imediat oficiile de comerț pentru populație.

Pe lângă toate acestea să se lucreze, absolut în toate sectoarele de viață transnistriană, având sub ochi ordinea și siguranța Statului.

Suntem puși aici, pentru a face operă salvatoare.

Gh. Dungan

INVIORAREA ECONOMIEI ȘI PRODUCȚIEI NAȚIONALE

Ședința din 18 August a.c. a Consiliului de Miniștri a îmbrățișat o serie de probleme de căpetenie pentru bunul mers al Statului și pentru organizarea și înviorarea economiei și producției naționale.

Din expunerea d-lui Prof. Mihai Antonescu, Vicepreședintele Consiliului de Miniștri, aflăm că se va proceda la reorganizarea Ministerului Economiei Naționale, care „va deveni organul de coordonare a departamentelor economice pentru elaborarea unui plan economic, supravegherea producției și colaborarea dintre factorii producției și comerțului și guvernul țării".

Venirea d-lui prof. I. N. Fintescu — activ și luminat economist — în fruntea acestui Departament, prezintă întreaga chezășie a unei bune reorganizări, corespunzătoare vremurilor și problemelor de azi, ținându-se seamă atât de necesitățile interioare ale țării cât și de rolul pe care îl joacă în prezent România, ca forță economică și productivă, în actuala configurație europeană.

Consiliul de Miniștri a luat în desbatere toate problemele de importanță ale zilei. O hotărâre salutară, ale cărei bune efecte se vor verifica în curând, este aceea de a elibera Președinția Consiliului de o seamă de activități care aparțin Departamentelor, prin „stabilirea noilor metode de lucru ale miniștrilor pentru concentrarea consiliilor de miniștri asupra chestiunilor de principiu".

Consiliul a acordat o deosebită atenție arăturilor, însămânțărilor. Ministerul Agriculturii se ocupă împreună cu Ministerul Internelor de executarea tuturor măsurilor. Domnii Miniștri ai celor două departamente au făcut bune constatări în legătură cu această cardinală problemă românească, a cărei desvoltare a intrat în perspectivele cele mai mulțumitoare.

România a făcut și până acum dovada unei organizări și a unei puteri agricole în măsură să treacă ușor peste marile greutăți ale vremurilor excepționale de război și peste vitregiile anotimpurilor. Adânca înțelegere a Guvernului Mareșalului Antonescu și vigilența forurilor răspunzătoare au izbutit să dea țării o sănătoasă raționalizare și să asigure traiul și toate trebuințele de viață ale poporului. Experiența aceasta ne îndrituește pe deplin să privim cu încredere siguranța zilei de mâine.

In ceeace privește situația aprovizionărilor și a industriilor alimentare, trebue subliniat și reținut faptul, că d. Vicepreședinte al Consiliului a rugat pe noul ministru al Economiei Naționale să realizeze o colaborare cât mai strânsă între producători, întreprinzători, comercianți și Ministerul Economiei Naționale, pentruca Guvernul să poată fi în măsură, ca, atât prin politica creditelor, cât și prin dispozițiuni de ordin administrativ, să ajute pe industriași, comercianți, agricultori și producția în genere.

Cetățeanul poate să-și desfășoare în tihnă munca lui de toate zilele, în locul în care i-a fost încredințat. Modul cum Guvernul urmărește, examinează și rezolvă zi la zi problemele naționale îi oferă întreaga chezășie a liniștei sale sufletești, care sporește temeinic încrederea în viitor și în biruința românească pe toate fronturile. Nu rămâne nimic nesesizat și necumpănit la vremea lui și la justa rezolvare.

Atenția deosebită pe care d. Prim Ministru Mihai Antonescu a recomandat-o domnilor Miniștri asupra problemelor ardelene și a sprijinirii refugiaților, va forma un capitol separat al însemnărilor noastre de mâine.

Hronicul vremii

ZIUA MARINEI

Anul acesta, în ziua de Sfânta Maria s'a sărbătorit ca în toți anii ziua Marinei. Spre deosebire însă de trecut, când această zi prilejuia serbări strălucitoare, acum sărbătoarea Marinei s'a desfășurat într'o atmosferă de pioasă reculegere, când amintirea marinarilor căzuți la datorie în Războiul Sfânt a fost reînviată în sufletele tuturor camarazilor lor și întregului popor român.

Marina românească și-a câștigat în războiul Desrobirii o glorie care va străluci totdeauna. Având de luptat împotriva unui dușman mult mai puternic, ea a fost mereu prezentă la datorie, izbutind prin bravura și priceperea ofițerilor și marinarilor ei, să meargă din izbândă în izbândă și să facă cu neputință încercările bolșevicilor de a ajuta cu vapoarele lor lupta trupelor de uscat. Pentru toate faptele ei glorioase, aliații noștri prețuesc cum se cuvine lupta Marinei Române, căreia cu prilejul zilei de 15 August i-au închinat calde cuvinte de mulțumire și laudă în ziarele și la posturile lor de radio.

Însuși d. Adolf Hitler, Conducătorul Germaniei, a trimis printr'un reprezentant al său, urări Marinei Române, care a luptat cu aceeași bravură ca și celelalte trupe ale Mareșalului Antonescu.

Încălziți de faptele de arme ale Marinei noastre, Românii de pretutindeni și-au simțit sufletul străbătut de adevărați fiori de bucurie, când de ziua Sfintei Marii, au putut afla de câtă faimă se bucură astăzi tânăra și viteaza noastră armată a Mării. Cu o astfel de marină orice neam se poate mândri.

Trăiască Marina Română.

UN AN DELA MOARTEA EROICĂ A LT. COMANDOR AV. POPIȘTEANU ALEXANDRU

Cavaler al Ordinului Mihai Viteazul și Virtutea Aeronautică cu Spade

de G-ral de Escadră GHEORGHE JIENESCU
Ministrul Aerului

Cartea vieții tale clocotitoare, a fost închisă acum un an, când neamul era la o răspântie a istoriei.

Viața ta a fost dată patriei.

Odată cu întoarcerea ultimei pagini de viață, sbuciumul tău pământesc a luat sfârșit.

Copil sburdalnic și nestăpânit, ai fost chemat prin firea ta, a deveni sburător.

Nici o altă preocupare n'ar fi putut absoarbe energia ta inesgotabilă, mai mult decât sborul.

Dar, sub imboldul calităților tale intelectuale ai înțeles să pui în slujba aptitudinilor tale de sburător și darurile tale intelectuale, cu care ai fost din plin înzestrat de natură.

Cursul complimentar al Aeronauticei, Școala de Pilotaj pentru brevetul elementar, Școala de observatori aerieni, Școala de pilotaj perfecționare, Școala de pilotaj vânătoare, ți-au ascuțit calitățile naturale de sburător, îmbinând intuiția cu știința.

Te-ai gândit însă, că nu este destul să știi să sbori, ci trebue să știi a conduce pe sburători.

N'ai precupețit nici un efort pentru a te putea pregăti în această direcție și ai urmat două Școli superioare de războiu: Școala superioară de războiu din țară și Școala superioară de războiu aerian dela Paris.

Când țara te-a chemat, erai pregătit și ca executant și ca șef, să dai totul pentru strălucirea destinelor sale.

N'ai vrut să stai în slujba de ofițer de Stat Major, ci ai preferat să rămâi în fruntea grupului tău de șoimi, o dorință nestăpânită te-a împins pe câmpul de onoare, în vâltoarea luptelor aeriene.

În zorii zilei de 22.VI.941, prima unitate de aviație de vânătoare română care a angajat lupte cu inamicul, rupând zăgazurile unor fruntarii aeriene trasate prin forța cinică, a fost grupul tău.

Curajul tău impetuos, ieșirile tale vijelioase, disprețul și seninătatea cu care priveai moartea, te-au înălțat în ochii tuturor acelora ce te-au văzut săgetând văzduhul, ca un arhanghel al răzbunării noastre.

Ai înțeles că numai exemplul jertfei personale a șefului poate face din luptătorii tăi eroi între eroi și nu ți-ai precupețit viața; întotdeauna în fruntea lor, ai mers senin și conștient spre destinul tău.

A fost scris în cartea destinului ca victoria noastră să fie plătită cu jertfe scumpe.

Mulți au căzut dela inamic și puțini dela noi.

Printre acești puțini, însă, ai fost sortit și tu, ALEXANDRU POPIȘTEANU.

O pierdere care ne-a cutremurat și ne-a lovit adânc.

Ai căzut cu fața la inamic, în plină luptă aeriană, ca un adevărat cavaler al zărilor albastre, sub un cer glorios și plin de răsăritul luminos al unui neam sortit să fie mare.

Onoare, scumpe camarad, căzut atât de glorios, în fruntea unităților tale.

Numele devenit deja motiv de legendă, va răsuna în conștiința generațiilor viitoare, ca o chemare de dincolo de viață, spre acțiuni de glorie, spre fapte de eroi.

Tu ai devenit eroul aripilor românești și fala numelui de sburător român.

Tu nu ești numai primul șef căzut în plin cer de glorie, în plină luptă aeriană, dar ești și primul ofițer de stat major aerian, căzut pe cerul de onoare al libertății noastre.

Astăzi, când se împlinește un an dela ziua de doliu când ai plecat dintre noi, Armata întreagă, Aviația, familia și prietenii, suntem tot așa de copleșiți de a nu te mai avea.

Durerea aceasta nu poate fi stăvilită decât de mândria care este acum și a neamului întreg, aceia că ești al nostru, că te-am avut și că ai rămas un simbol pentru aripile românești.

Alături de marii ași ai războiului mondial, noi aliniem pe asul și eroul nostru: Lt. C-dor av. ALEXANDRU POPIȘTEANU.

General de Escadră,
Jienescu Gheorghe

Grija Guvernului pentru gospodăria Țării

Încă dela începutul războiului Guvernul a căutat prin toate mijloacele ca să ferească gospodăria țării ca și gospodăriile cetățenilor de înrâuririle neprielnice ale războiului. Fără îndoială, întreținerea Armatei și nevoile frontului au pretins cheltueli foarte mari, cărora cârmuirea a izbutit totuși să le facă față și spre fericirea noastră, să le acopere fără ca pentru aceasta să ia măsuri cari prin strâșnicia lor să fi înrâurit în rău sau să fi stânjenit în vr'un fel oarecare economia națională.

Toată truda cârmuirii și toată grija d-lui Mareșal Antonescu, s'au îndreptat spre deslegarea acestei grele sarcini care s'a pus țării din momentul intrării ei în războiu.

Și ar trebui să fim cu desăvârșire lipsiți de simțul dreptății, dacă nu am recunoaște că sforțările Guvernului și-au atins pe deplin țelul. Țara noastră, cu toată mulțimea încercărilor prin care a trecut și cari îi zdruncinaseră puternic temeliile în toamna anului 1940, este astăzi într'o situație mult mai bună, iar economia ei, cu toate greutățile cărora a trebuit să le facă față, este o economie sănătoasă care chezășuește propășirea gospodăriei naționale, pentrucă păstrează neștirbită valoarea banului.

De aceea, ținem să sfătuim pe sătenii de pretutindeni că nu-și pot dovedi mai bine dragostea lor de Patrie, decât primind cu încredere măsurile economice ale Guvernului, care veghează neobosit la bunul mers al țării, și sprijinind totdeodată înfăptuirea acestor măsuri prin supunere neșovăelnică.

D. Prof. Mihai Antonescu, Vice-Președintele Consiliului de Miniștri, a spus într'o recentă cuvântare: „Țăranul este începutul și sfârșitul Neamului nostru".

Țăran român! prin munca, cinstea și modestia ta, ești începutul și sfârșitul acestui Neam.

ȘTIRI DIN ODESA

Universitare

Universitatea din Odesa redeschizându-și porțile, are pentru anul școlar ce va veni următoarele facultăți: Medicină, Politehnică, Fizico-matematici și literatură și filozofie. Înscrierile studenților au început dela 1 August și vor ține până la 25 August.

Dela societatea pictorilor din Odesa

Conducerea societății pictorilor din Odesa a primit o invitație de a participa la expoziția de pictură din Iași, care se va inaugura în primele zile ale lunei Octombrie.

În acest sens, zilele trecute Odesa a fost vizitată de unul din profesorii Academiei de Belle-Arte din Iași, pentru a se fixa condițiunile participării pictorilor odeseni la expoziție.

S'a hotărât ca picturile fixate pentru expoziția din Iași, să nu poată fi prezentate și la alte expoziții.

Vor expune la Iași: profesorii Jac și Crainev precum și pictorii: Bucovețchi, Conturman, Sinițchi, Delpen, Marchih, Cerneavschi, Cobțov, Stoianov, Stăliapudi, Stas, Furse, Tampacov, Porubaev, Canovschi, Necolovschi și Ocunev.

In amintirea eroilor

Divizia I de Gardă a înștiințat pe d. primar Gherman Pântea că la 20 August, în cimitirele eroilor din satele Cagazlâc și Mangeim și se va sfinți Troița construită de divizia I de gardă, oficiindu-se și un parastas pentru pomenirea sufletelor eroilor căzuți.

Dela Direcția căilor ferate transnistriene

Pentru pregătirea cadrelor, Direcția Căilor Ferate din Transnistria a înființat mai multe școli de specialitate. Astfel dela 1 August a început să funcționeze cursurile de casieri C. F. R. În curând se va deschide o școală specială de mișcare, iar pentru copiii funcționarilor ceferiști, vor fi înființate școli primare. Toate aceste măsuri de luminare intelectuală fac parte din planul de lucru întocmit cu d. ing. Codreanu, directorul Căilor Ferate Transnistriene.

Cantine pentru lucrători

După indicațiile Direcției Munceii depe lângă Guvernământul Transnistriei, primăria Municipiului Odesa trebue să deschidă cantine pentru lucrători.

Până acum au fost deschise cantine la 10 direcții ale Municipiului Odesa.

Restaurarea arhivei fostului Guvernământ general al orașului Odesa

Ieri a sosit în orașul Odesa d. Alexandru Boldur, profesorul facultății de filologie din Iași.

Ministerul Educației Naționale a delegat pe d. prof. Al. Boldur să restaureze fosta arhivă a Guvernământului general al orașului Odesa. Această arhivă are o deosebită importanță, atât pentru noua administrație și întocmirea viitoarelor legi cât și din punct de vedere istoric. Pentru îndeplinirea cât mai reușită a acestei misiuni, d. prof. Alexandru Boldur a luat contact cu reprezentanții autorităților.

Pentru expoziția Transnistriei

Pictorii Odesei se pregătesc cu grije pentru expoziția Transnistriei eliberate ce se va deschide la 22 August.

La expoziția ce se va deschide în salonul „Societății Pictorilor" se vor expune cele mai bune lucrări de pictură, sculptură și ceramică.

Un oaspete italian la Odesa

Zilele trecute a sosit din București împreună cu d. Munteanu-Râmnic, consilier de presă dela Ministerul Propagandei din București, d. Djuleani ziarist italian.

În ziua de 13 August, d. Djujeani a vizitat primăria Municipiului Odesa, fiind primit de d. viceprimar Sinicliu și de d. secretar general Costinescu.

În zua de 13 August, d. Djuleani, însoțit de d. prof. Munteanu-Râmnic și de d. viceprimar Chiorăscu, au vizitat centrele industriale și culturele ale orașului, printre care și Centrul de Propagandă Odesa, condus de d. George Gh. Păslaru.

Ordonanțe

D. primar Gherman Pântea a dat zilele trecute o ordonanță, prin care se aduce la cunoștință populației că nimeni nu are voie să cumpere, să vândă, să dea în comision sau să împrumute contuar electric, fără ca să aibă dovadă că contuarul nu aparține Primăriei Municipiului.

Printr'o altă ordonanță s'a interzis orce fel de comerț în interiorul hanurilor, deoarece prin acest comerț se sprijinea speculanții.

SENSUL RĂZBOIULUI

Un important articol al d-lui dr. Goebbels, ministrul Propagandei germane, publicat în „Das Reich"

BERLIN, 20 (Rador). — Ministrul Propagandei Reichului, d. dr. Goebbels publică un articol în „Das Reich" în care, în preajma încheerii celui de al treilea an de războiu, cercetează sensul războiului.

Ar fi greșit scrie el, dacă am voi să deducem sensul acestui război din împrejurările directe care l-au destănțuit.

După cum inamicii noștri l-au aprins cu pretextul Danzigului și al coridorului polonez, dar nu l-au limitat la aceștea ca proporții și țeluri, tot astfel trebue să ne dăm și noi limpede seama că aspectele durata și dimensiunile războiului s'au lărgit.

Lupta se dă pentru a hotărî dacă în viitor vom găsi o bază suficientă pentru viața noastră națională sau dacă vom pierde și puținul pe care l-am avut în trecut.

Din lumea noastră trecută a poeziei, gândirii și idealurilor luminoase care satură numai spiritul, dar nu și trupul, am intrat în lumea mai aspră a faptelor. Nu am fost iubiți în lume decât atâta timp cât am fost comozi. O Germanie conștientă nu numai de puterea ei, ci și de pretențiile ei firești față de viață și a mijloacelor necesare, care în loc să facă războiu pe chestii religioase sau ceri mult de ordin intern, cere partea ei din bogățiile lumii, care pentru prima dată în istoria ei își îndreaptă privirea spre câmpiile de grâu și de petrol nefolosite, trebue să fie combătută, după părerea popoarelor avute, ca o primejdie internațională.

Împărțirea lumii nu s'a făcut însă după voința Domnului, ci a oamenilor. Ea poate fi oricând schimbată. Totul este numai o chestiune de putere, nu de morală.

Dușmanii noștri au prins în toate cele necesare pentru viață. Ei și l-au asigurat nu prin cucerniciie, ci prin forță. Acum ei posedă totul, iar noi nimic. Noi locuim un spațiu care nu ne îngădue să trecem nici peste o recoltă proastă, fără cele mai grele complicații interne.

Desfășurarea istorică inițiură, într'o anumită fază, legalitatea voită și stabilită de oameni pășind mai departe cu o indiferență suverană.

Aceasta s'a întâmplat de mult cu războiul actual. Chiar dacă nu am voi-o ei ne-ar impune o direcțiune, care corespunde cu țelul său istoric.

Se prea poate ca unul sau altul să se simtă câteodată îngrozit în fața măreției gigantice a procesului istoric. Aceasta nu-i ajută la nimic, căci și acela trebue să continue calea pe care am apucat-o noi.

Zeița istoriei, odată ce a fost chemată de oameni și popoare, nu mai dă înapoi până când opera ei nu este împlinită. Oricât de pustiitoare se abat furtunile deasupra continuetelor, într'o zi ca și taifunul, se vor liniști și vor lăsa în urma lor un glob care va fi reg[illegible] pentru o perioadă îndelungată, o împărțire legală și o consolidare.

Nu putem înțelege cu adevărat durerile vremii noastre decât în raport cu aceste fenomene. Experiența arată că durerile, oricât de grele pe care procesele istorice le aduc popoarelor sunt uitate după scurtă vremei. Nu rămân decât rezultatele istorice în bine ca și în rău.

Orice naștere aduce suferințe, dar chiar în această suferință începe fericirea vieții noui. Este un fel de sterilitate de a se teme de viața nouă din cauza durerilor. ȘI VREMEA NOASTRĂ CONSTITUE UN ACT ISTORIC DE NAȘTERE, CARE POARTĂ ÎN DURERILE SALE DE PE ACUM FERICIREA ADÂNCA A UNEI VIEȚI VIITOARE MAI BOGATE.

SENSUL RĂZBOIULUI A CRESCUT ODATĂ CU DIMENSIUNILE SALE. UNDE ERAM LA ÎNCEPUTUL RĂZBOIULUI ȘI UNDE SUNTEM ACUM, MERGEM PE DRUMUL CARE NE ESTE PRESCRIS ȘI NU-L PUTEM PĂRĂSI NICI ÎNAPOI, NICI ÎN LĂTURI. TREBUE SĂ ÎNAINTAM MAI DEPARTE SPRE ȚEL, CARE APARE TOT MAI LIMPEDE ÎN DEPĂRTARE.

Într'o vreme în care, ca niciodată închee autorul stau în cumpănă fericirea cea mai înaltă și nenorocirea cea mai adâncă stăm ca un popor gata și hotărît să lucreze și să lupte spre a împlini întregul sens al acestui războiu.

CUM STĂM CU RĂZBOIUL

Între Don și Volga continuă marea bătălie care va decide soarta Stalingradului, atacat fără răgaz de forțele germane. Situația acestui important centru strategic, economic și comercial al sovietelor devine tot mai critică. Numai în curs de două zile (18 și 19 August), inamicul a pierdut în acest sector 3000 de prizonieri și un bogat material de război.

În Caucazia de Nord-Vest, acțiunile militare germane și aliate au intrat în faza finală. Săptămâna trecută a fost caracterizată prin depășirea râului Kuban, a cărui trecere nu mai întâmpină acum nicio rezistență din partea bolșevicilor, al căror sistem de apărare a fost sfărîmat.

În pofida terenului muntos, accidentat și fără vizibilitatae, forțele anticomuniste își adâncesc înaintarea în partea de sud a frontului răsăritean. Porturile de pe coasta Mării Negre sunt bombardate fără întrerupere de aviația germană, care a continuat să scufunde și să avarieze numeroase vase de război și de transport sovietice.

Pe restul frontului de Est, operațiunile ofensive germane în regiunea Orel s'au soldat, numai în curs de o săptămână, cu o captură de 14.000 prizonieri, 400 de care blindate și 200 de tunuri nimicite sau cucerite.

În sectoarele Wiasma, Rjev, precum și în partea de sud-est a lacului Ilmen, disperatele încercări sovietice de a lua inițiativa au fost net respinse, prin viguroase contra-atacuri.

Un eveniment important al săptămânei este încercarea de debarcare făcută în sil mare de forțe engleze, americane, canadiene și „degaulliste" de a debarca pe o lărgime de 25 km. pe coasta franceză dela Canalul Mânecii la portul Dieppe, în dimineața zilei de 19 August. Deși această încercare de a se creia atât de trâmbițatul „al doilea front" a fost susținută de puternice forțe înarmate navale și aeriene, ea a fost complect înfrântă, cu mari pierderi sângeroase pentru inamic. Forțele invadatoare au lăsat în mâinile germanilor 1500 de prizonieri, numeroase tancuri și mult armament. Ele au pierdut în lupte aeriene 112 avioane iar câteva vase de transport ale marinei de război britanice au fost scufundate de aviația germană și de artileria de coastă.

Efectuată după recenta consfătuire Churchill-Stalin dela Moscova (13-15 August), înăbușirea debarcării dela Dieppe va avea grave urmări, desigur, asupra moralului sovieticilor, întrucât se dovedește că orice încercare de a întârzia zdrobirea bolșevismului este sortită nesuccesului.

Pe frontul egiptean masive concentrări de forte în ambele tabere precum și necurmate acțiuni aeriene, prevestitoare ale marei încleștări ce urmează să se pornească pe acest atât de important teatru de război.

Înaltul comandament al forțelor operative japoneze anunță că la frontiera dintre provinciile Charsi și Honan a fost nimicit al 27 corp de armată chinez.

TRANSNISTRIA

5. — D. Mareşal Ion Antonescu în vizită la Teatrul Naţional din Tiraspol.

6. — Un post de comandă înaintat pe frontul din Caucaz.

7. — În prima linie a frontului.

8. — Viteţii noştri ostaşi trec un râu înaintând spre Caucaz.

1. — Ţăran român din Ardeal.

2. — Mănăstirea Voroneţ.

3. — Ţăran din Ardeal privind munţii noştri.

4. — Cu puşca mitralieră pe frontul din Caucaz.

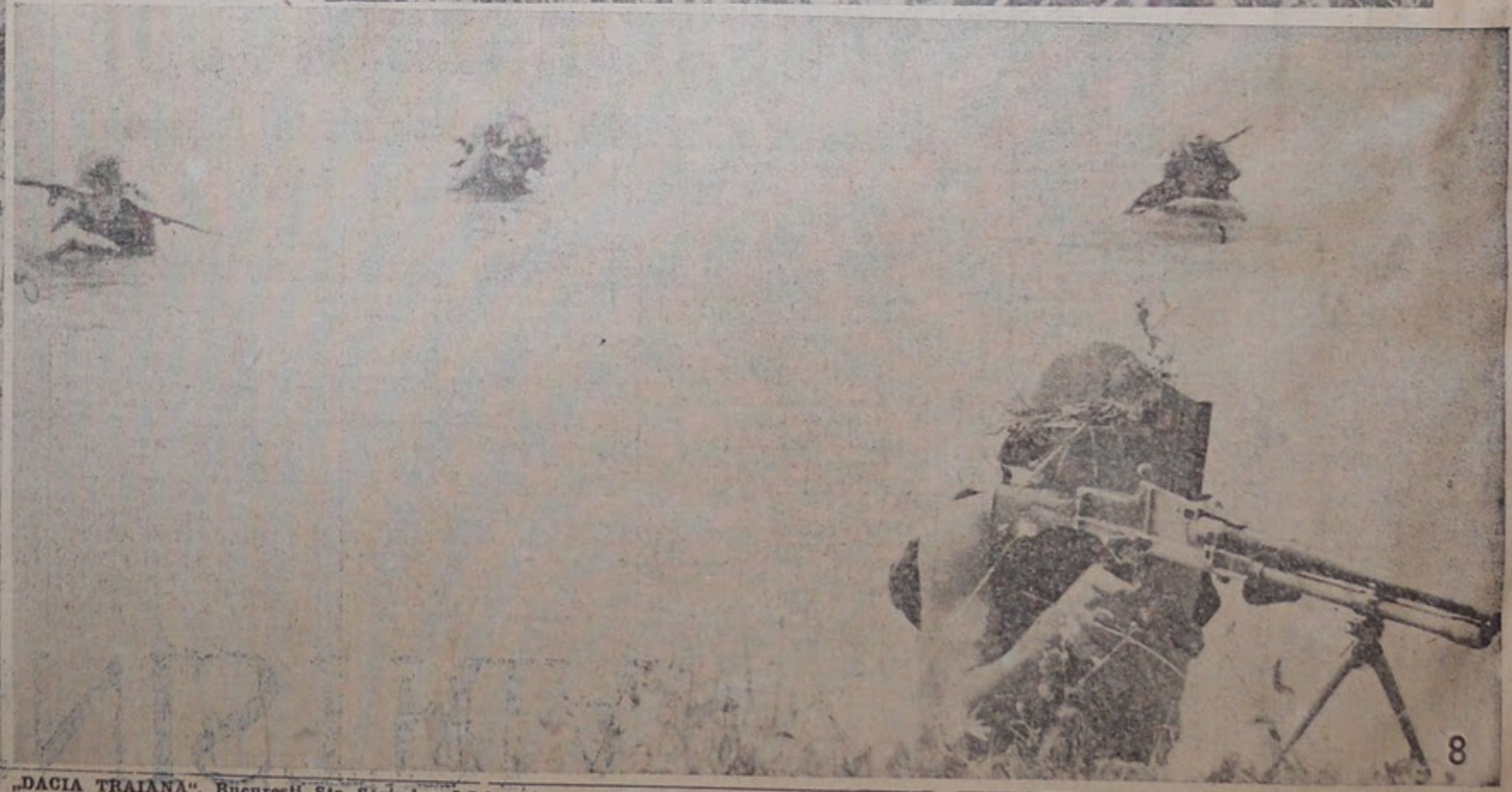

Tipografia Societatea Naţională de Editură şi Arte Grafice „DACIA TRAIANA", Bucureşti Str. Sărindar, 5-7-9 — înmatriculată sub Nr. 156/942 la Reg. Oficiului Comerţului Bucureşti. Tipărită la 22 August 1942